

DZIENNIK BYDGOSKI

Wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.
Do „Dziennika“ dołącza się co tydzień „TYGODNIK SPORTOWY“.
Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 5—6 po południu.
Redaktor naczelny przyjmuje od godziny 11—12 przed południem.
Rekopisów niezamówionych nie zwraca się.
Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 29/30.
Filje: w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 2 — w Toruniu, ul. Mostowa 17
w Grudziądzu, ul. Groblowa 5.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agenturach 3.15 zł. miesięcznie, 9.45 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3.54 zł. miesięcznie, 10.61 zł. kwartalnie.
Pod opaską: w Polsce 7.15 zł., za granicą 9.65 zł. miesięcznie.
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczanie pisma, a abonenci nie mają prawa do odszkodowania.

Telefony: Redakcja 326, Naczelny redaktor 316, Administracja 315, Buchalterja 1374. — Filje: Bydgoszcz 1299, 699, Toruń 800, Grudziądz 294.

Numer 130.

BYDGOSZCZ, piątek dnia 6 czerwca 1930 r.

Rok XXIV.

Przed nowymi wydarzeniami na Litwie.

„Patriotyzm“ litewski objawia się w kierunku niewłaściwym.

(PAT.) Wychodząca w Gdańsku „Baltische Presse“ zamieszcza sprawozdanie przybyłego ostatnio do Gdańska naczelnego świadka niedawnego pogromu ludności polskiej w Kownie. Informator „Baltische Presse“ podkreślił, że obecny rząd litewski, idąc w ślady rządu Waldemarasa, usiłuje odwrócić uwagę od coraz bardziej zaostrzających się przeciwieństw wewnętrznych i zwrócić się w kierunku zewnętrznopolitycznych oraz na sprawy mniejszości narodowych na Litwie. Ilekroć tylko zaostrzy się na Litwie przesilenie gospodarcze, wówczas niezwłocznie przychodzi do zajść na granicy polskolitewskiej oraz do żywiołowych wykrezeń przeciwko zamieszkującym Litwę mniejszości, zamieszkłym w Kłajpedzie Niemcom, przeciwko żydom w Kownie i jak ostatnio — przeciwko tamtejszym Polakom. Wszystkie te zajścia noszą wyraźny stempel prowokacji.

Ponieważ właśnie w ostatnim czasie rozbieżności wewnętrzno-polityczne na jakie natrafia rząd Tubialisa znacznie się zaostrzyły i sytuacja gospodarcza przybiera niebezpieczny charakter, to też z całą pewnością można liczyć, że w najkrótszym czasie zajdą jakieś wydarzenia, mające na celu odwrócenie uwagi ogółu w innym kierunku.

Rząd litewski wykorzystał wypadek w Dmitrówce, położonej na terytorjum polskiem do wysłania noty do Ligi Narodów oraz do zorganizowania masowych antypolskich demonstracji. Policja kowieńska zwerbowała szereg wyrostków, którym płaciła po 5 litów dziennie i którym kazała urządzać demonstracje przeciwko polskiemu instytucjom i sklepom. Odpowiednia ilość demonstrantów znalazła się niezwłocznie. Zachęceni nagrodą pieniężną napadli na polskie sklepy, szkoły itd. Policja wszędzie zjawiała się zapóźno, gdy demonstranci dokonali szczegółowego zniszczenia.

Najbardziej oburzającym — kończy informator „Baltische Presse“ — było to, iż demonstranci po pogromie Polaków udali się do prezydenta ministrów Tubialisa, który z balkonu dziękował im za ich patriotyzm...

Utarczki na granicy polskolitewskiej.

Wilno, 4. 6. (Tel. wł.) W rejonie wsi Dziewieliszki i Krysovo na odcinku granicznym Rozdzieje, litewska straż graniczna aresztowała trzech Polaków rolników, którzy za przepustkami rolniczymi pracowali na swoich zagonach. Prowadzeni przez konwój aresztowani rolnicy rzucili się do ucieczki. W pogoni za zbiegami kilku strażników litewskich dostało się na terytorjum polskie, usiłując aresztować zbiegów. Przeszkodził temu jednak patrol KOP, do którego Litwini oddali kilkanaście strzałów, poczem cofnęli się na swoje terytorjum.

Tajemniczy samochód.

Wilno, 4. 6. (Tel. wł.) Patrol KOP na odcinku Mejszagoty zaalarmowany został ub. nocy gęstym ogniem karabinowym oraz odgłosami eksplodujących granatów. Okazuje się, że przyczyną strzelaniny był jakiś tajemniczy samochód, w którym znajdowało się kilku oficerów litewskich i jakaś elegancko ubrana kobieta. Tajemniczy samochód dążył z dużą szybkością ku granicy pol-

skiej. Przed linią graniczną samochód zatrzymała straż litewska, żądając hasła. Siedzący w samochodzie odpowiedział strzałami z rewolwerów, a samochód zwiększając szybkość ruszył wzdłuż granicy. Straż graniczna litewska zasypała tajemnicze auto strzałami i granatami ręcznymi, alarmując jednocześnie sąsiednie posterunki. Widząc, że przedostanie się przez granicę jest niemożliwe, samochód zawrócił i dzięki wielkiej szybkości zdołał zbiec z powrotem na terytorjum litewskie.

Prześladowanie Polaków na Litwie.

Kowno, 4. 6. (PAT.) Naczelnik wojskowy powiatu koszedarskiego skazał w drodze administracyjnej na karę od 1—2 miesięcy więzienia oraz równocześnie na grzywnę od 200—400 litów 17 Polaków z miasta Wysoki Dwór i kilku innych miejscowości wspomnianego powiatu. Kara ta pozostaje w związku z zajściami, jakie miały miejsce w Wysokim Dworze w dniu 4 maja br. Dnia tego w Wysokim Dworze i okolicy, zamieszkałej wyłącznie przez

ludność polską odbyły się w kościołach polskie nabożeństwa. Była to tzw. niedziela polska. W czasie nabożeństwa szaulisi pod dowództwem niejakiego Butkusa wszczęli awanturę przerywając kilkakrotnie kazanie, wygłaszane w języku polskim przez miejscowego proboszcza. W chwili, gdy proboszcz wychodził na czele procesji z kościoła, Butkus, stając u drzwi, potrącił niosącego monstrancję proboszcza tak, iż ten byłby upadł, gdyby nie nadbiegli z pomocą parafianie. Wówczas Butkus dał trzy strzały rewolwerowe zaś szaulisi rzucili się na ludność polską, bijąc ją wśród wrogich okrzyków.

W wyniku tego zajścia policja aresztowała 33 mieszkańców Polaków, podczas gdy z pośród szaulisów nie aresztowano nikogo. Aresztowanych przetrzymywano w areszcie w ciągu 2—3 tygodni. Zajścia były zorganizowane przez dyrektora gimnazjum w Wysokim Dworze, szaulisa, niej. Zywitisa, który wraz z nauczycielem gimnazjum Popławskim i za pośrednictwem policjanta Bujmily upił przedtem Butkusa i innych szaulisów, poczem namówił ich do wszczęcia awantury.

„Rozkaz“ min. Składkowskiego żąda lepszych wyników w terenie...

(PAT) Minister Spraw Wewnętrznych gen. Sławoj-Składkowski wydał następujący okólnik do wszystkich pracowników Ministerstwa Spraw Wewnętrznych:

— Witam Panów! Współpracę naszą oprzemy na dwóch znanych nam zasadach:

1) całkowita osobista odpowiedzialność przełożonych za wydane rozkazy i polecenia,

2) osobista odpowiedzialność podwładnych za ściśle wypełnianie otrzymanych rozkazów.

Zakazuję jakichkolwiek życzeń z powodu powrotu mego do pracy w administracji. Wyrazem naszej łączności ideowej ma być wyciężona praca. Ze swej strony przyrzekam ją Panom. Miernikiem natężenia pracy zarówno Panów, jak mojej, będą jej wyniki w terenie.

(—) Sławoj - Składkowski, minister.

Echa zajść pod Opaleniem.

Koła nacjonalistyczne w Niemczech utrudniają pracę rządowi Rzeszy.

Berlin, 4. 6. (PAT) Wszechniemiecka „Deutsche Tageszeitung“ w artykule zatytułowanym „Skandaliczne zachowanie się niemieckiego urzędu spraw zagr. w sprawie zajść pod Opaleniem“ domaga się od miarodajnych czynników berlińskich odpowiedzi na następujące pytania:

1) czy prawdą jest, że przewodniczący delegacji niemieckiej w komisji miesianej dr. Lukaschek przed kilku dniami złożył miarodajnym czynnikom berlińskim raport ustny i że stwierdził przytem, że dochodzenia wykazały bezsporną winę Polski.

2) Czy prawdą jest, że mimo to berlińskie czynniki urzędowe wywierają nacisk na dr. Lukaschka, by za wszelką cenę unikał zerwania rokowań z Polską.

3) Czy prawdą jest, że strona polska w ostatnich dniach wysuwa coraz to nowych rzeczników, dążąc przez to do przewlekania rokowań, które zostały już ukończone,

4) Czy zgodne z prawdą jest, że miarodajne czynniki niemieckie chcą zlikwidować w drodze ugodowej zajścia z Polską i że nie mają zamiaru żądać zadośćuczynienia za chęć naruszenia granicy niemieckiej.

Zwracamy uwagę czynników miarodajnych — oświadczają dziennik z na-

ciskiem — zwłaszcza zaś urzędu spraw zagr., że nieudzielenie odpowiedzi na te pytania uważać będziemy za ich potwierdzenie i że z całą otwartością wypowiemy wówczas, jakie następstwa z tego stanu rzeczy powinna wyciągnąć ludność marchji wschodniej.

Czyżby zmierzch Stalina?

Rozłam w moskiewskiej partii komunistycznej zaznacza się coraz wyraźniej.

(Telefonem od własnego korespondenta).

Berlin, 5. 6. Prasa niemiecka podaje obszernie depeze z Moskwy, które jednomyślnie twierdzą o kryzysie panującym obecnie w państwie Sowietów, specjalnie zaś w łonie rządu. Niezadowolenie z rządu Stalina wzrasta i tzw. prawa opozycja zyskuje coraz bardziej na terenie. Cała sytuacja gospodarcza w Rosji oraz trudności wyżywienia podsycają niezadowolenie wśród szerokich mas, które przypisują całą winę za obecne położenie centraln. komitetowi partii komunistycznej Rosji, na której czele stoi właśnie Stalin. Opozycja zarzuca rządowi, że ten przy pomocy metod podoficerskich wtłoczy chłopów

Posiedzenia głównego zarządu Ch. D. w Krakowie nie było!

W związku z notatką w pismach, jakoby w dniu 1 czerwca rb odbyło się w Krakowie posiedzenie zarządu głównego Chrześcijańskiej Demokracji, na którym zapadła uchwała, opowiadająca się za utworzeniem wspólnego bloku stronnictw centrum i lewicy w ewentualnych wyborach sejmowych, z Sekretariatu Głównego Polskiego Stronnictwa Chrześcijańskiej Demokracji, komunikują nam, że zarząd główny stronnictwa żadnego posiedzenia ani w Krakowie, ani w innym mieście w ostatnich dniach nie odbywał; wskutek czego wszelkie pogłoski o uchwałach zarządu głównego Ch. Dem. w przedmiocie taktyki wyborczej Stronnictwa nie odpowiadają rzeczywistości.

Widzimy więc, że organ pisma Korfantego — katowicka „Polonia“ — znów puścił w świat plotkę, ażeby w szeregach Ch. D. siać rozdzielenie i zamęt.

Wniosek o zwołanie Senatu.

(PAT) Grono senatorów w liczbie 38, reprezentujących wszystkie ugrupowania opozycyjne Senatu, powołując się na art. 25 i 37 ustawy konstytucyjnej, zwróciło się do p. Prezydent Rzplitej z wnioskiem o zwołanie nadzwyczajnej sesji Senatu.

Na podbój Oceanu.

Łondyn, 4. 6. (PAT) Kapitan Kingsford Smith z dwoma towarzyszami przyleciał na aparacie „Southern Cross“ na lotnisko Baldonel w Islandji, skąd lotnicy podejmą próbną loty ponad Atlantykiem, gdy tylko pozwolą na to warunki atmosferyczne.

Mahometanie w Indjach za Gandhim.

Bombaj, 4. 6. (Pat) Ludność mahometañska urządziła manifestację sympatii dla Gandhiego. Ulicami miasta przeszedł olbrzymi pochód, w którym wzięło udział kilkadziesiąt tysięcy ludzi. Postanowiono trzymać się programu Hindusów. Uchwalono rezolucję, wzywającą mahometan do udziału w ruchu Gandhiego przez uchylenie się od obywatelskiego posłuszeństwa i bojkot towarów angielskich.

W Peszawarze oddział tubylców napadł na dwóch szoferów. Tubylcy zamordowali szoferów, poczem podpalił samochód i ciała zabitych rzucili w płomień.

Z pośród przebywających w więzieniu bombajskim 800 ochotników, aresztowanych podczas ataków na magazyny solne w Wadala, 132 skazanych zostało na 3 miesiące więzienia.

Moskiewską „Prawda“ przyznaje się otwarcie do rozłamu w moskiewskiej organizacji komunistycznej, której członkowie napiętnowali szkodliwe kroki rządu w stosunku do drobnego handlu, do wytwórczości domowej (chłupniczej) i w stosunku do tygodniowych jarmarków chłopskich, odbywających się w miastach. Oficjalnie posiada jeszcze Stalin zaufanie partii, sytuacja ta jednak w krótkim czasie może ulec zmianie.

W Lubecie zmarło znowu kilkoro niemowląt.

(Telefonem od własnego korespondenta).

Berlin, 5. 6. Z Lubeki nadeszły dalsze alarmujące wieści, dotyczące stalego wzrostu śmiertelnych wypadków wśród niemowląt szczepionych serum prof. Calmette'a. Liczba zmarłych dzieci dosięgła 28. Chorych jest pozatem 101 dzieci. Poprawę zauważono u 36 niemowląt, zdrowych zaś, które znajdują się jednak pod obserwacją, jest 81.

Koła urzędowe Lubeki są wielce oburzone z powodu ostrej krytyki wypowiedzianej pod adresem miasta przez wynalazcę szczepionki prof. Calmette'a. Dygnitarze miejscy usiłują tuszować całe zajście twierdząc, że omyłka przy szczepieniu, która spowodowała masową śmierć niemowląt, nie jest winą lekarzy, ale pomocniczego personelu sanitarnego.

Jeżeli chodzi o Berlin, to w opinii

Kronika telegraficzna.

Warszawa, 4. 6. (PAT) Premier Sławek przyjął wojewodę nowogrodzkiego Beczkowicza, który przedstawił skutki i rozmiary klęski gradobicia, jaką dotkniętą zostało województwo nowogrodzkie.

Paryż, 4. 6. (PAT) Akademia rolnicza wybrała ambasadora Chlapowskiego na swego członka zagranicznego.

Śniegi w Rosji i Syberji.

Moskwa, 4. 6. (PAT). Od kilku dni północna i środkowa Rosja oraz Syberja objęte zostały niezwykle zimną falą. W okręgu wołogodzkiem od dwóch dni panuje zameć śnieżna. W Moskwie temperatura w dzień wynosi poniżej 10 stopni, w nocy zaś kilka stopni ponad zero.

Wznowisz dąże znak życia...

Neapol, 4. 6. (PAT) Od kilku dni Wezuwjuś wykazuje wzmożoną działalność. Z krateru tryskają strumienie rozżarzonej lawy.

Żydzi palestyńscy mocno niezadowoleni z Anglii.

Jerozolima, 4. 6. (PAT) Powodem naprężenia w Palestynie jest fakt, iż poraz pierwszy od czasu okupacji wielki rabin Palestyny odmówił udziału w oficjalnej uroczystości urodzin króla angielskiego.

90 ofiar wybuchu na kutrze.

Szanghaj, 4. 6. (PAT) W czasie lądowania jednego z kutrów nastąpił silny wybuch, ofiarami którego padło około 40 zabitych i zgorą 50 rannych.

PanEuropa niebezpieczna dla pokoju światowego — mówią Anglicy.

Genewa, 4. 6. (PAT) Podkomisja polityczna komitetu współpracy europejskiej zajmowała się memorandum Brianda i sprawozdaniem prof. Barthelemy — o suwerenności państwowej przyszłej organizacji europejskiej. Przedstawiciel Wielkiej Brytanji twierdził, że dążenie zwolenników Pan-Europę są niebezpieczne dla pokoju światowego.

Wymordował całą rodzinę.

W Aras nieznaną osobnik zabił ciemami siekiery wiejskiego listonosza, jego żonę i 12-letnią córkę. Ciało listonosza z obciętymi rękami znaleziono w pobliżu jego płonącego domu, w którym znajdowały się trupy żony i córki.

Bezrobotni przeciwko socjalistom.

Łódź, 5. 6. Wczoraj po wiecu, który się odbył w lokalu związku robotników sezonowych, około 300 bezrobotnych ufało się pochodem przed gmach magistratu. Demonstranci nieśli transparenty: „Precz z socjalistycznym magistratem, który pozbawił nas pracy!” Robotnicy rozłożyli się na chodnikach i na placu dookoła magistratu zamykając wszystkie wejścia do niego. Delegacja udała się do prezydenta miasta, lecz nie została przyjęta. Silny oddział policji pieszej i konnej rozproszył demonstrantów, jednak na chodnikach, pozostało 50 demonstrantów, którzy nie chcieli się podnieść. Policja musiała ich siłą podnieść i wynosić na pobliski skwer. Pięciu demonstrantów aresztowano.

kół ministerjalnych zdaje się nie ulegać wątpliwości, że winę za śmierć i chorobę niemowląt ponosi w każdym razie głównie Lubeka, a prof. Calmette najwyżej w drobnej mierze.

B.

W Besarabji wykryto całą sieć szpiegowską na rzecz Rosji.

(Telefonem od własnego korespondenta).

Berlin, 5. 6. Z Rumunii donoszą o obfitym połowie policji w Kiszyniewie (stolica Besarabji), gdzie władzom udało się wykryć całokształt organizacji szpiegowskiej Sowietów na terenie Besarabji. Policja rumuńska aresztowała 100 osób należących do 16-tu placówek szpiegowskich kierowanych z Rosji. Organizacje szpiegowskie zajmowały się wywiadem wojskowym oraz propagandą komunistyczną.

Sieć szpiegowska była tak zorganizowana, że poszczególni agenci byli od siebie oddzieleni, każdy znał tylko dwóch lub trzech towarzyszy. Przeważnie ukrywali się szpiedzy pod płaszczkiem kupców. Rumuni stwierdzili, że 60 sklepów stanowi w rzeczywistości tylko komórki szpiegowskie i miejsca zebrań agentów.

Wykrycie organizacji szpiegowskiej nastąpiło przypadkowo w związku z aresztowaniem kurjera sowieckiego.

B.

Współpraca rządu z sejmem

tak wygląda.

Komuniści chińscy górą.

Szanghaj, 4. 6. (PAT) T. zw. żelazna dywizja komunistów chińskich pobita wojska nacjonalistyczne. Zajęcie Czang-Sza przez żelazną dywizję oczekiwane jest lada chwile. Czynnione są przygotowania do ewakuacji cudzoziemców.

Komunikat dowództwa wojsk północnych donosi o zwycięstwie na całym froncie. Wojska północne zagarnęły m. in. magazyny lotnicze armji nankińskiej wraz z 12 aparatami. Wojska północne zagrażają poważnie maistui Czang-Sza, w Hankou zapanowała panika.

Mniej słów, a więcej czynu!

Warszawa, 5. 6. Wczoraj odbyło się posiedzenie w sprawie rozbudowy miast, na którym miceminister skarbu Grodyński złożył obszernie oświadczenie w sprawie akcji kredytów budowlanych, planowanej w roku bieżącym. Rząd wyasygnuje na te akcje 118 milionów 675 tysięcy. Pozatem na budowy mieszkań przeznaczonych będzie ze strony zakładów ubezpieczeń 16 i pół miliona złotych i z państwowego funduszu budowlanego 14 milionów złotych. W ten sposób na akcję budowlaną mieszkaniową w roku 1930 wyasygnowane będzie łącznie bli-

sko 150 milionów złotych. W roku uprzednim wyasygnowano zaledwie 55 milionów i 500 tysięcy złotych kredytu. Uruchiwiając kredyty w roku 1930 ministerstwo skarbu wykorzystało wszystkie uprawnienia jakie w tym zakresie posiadało.

Dzień żałoby na Węgrzech z okazji 10-lecia traktatu w Trianon.

Budapeszt, 4. 6. (PAT) Dzień żałoby z okazji rocznicy podpisania traktatu w Trianon obchodzony był na całych Węgrzech z uroczystą powagą. We wszystkich miastach rady miejskie zwołały zgromadzenie, na których omawiana była sprawa uzyskania pokojowej delegacji pokojowej w Paryżu i który odmówił podpisania traktatu w Trianon, mówił o uczuciu żałoby, jakie ogar-

nęło naród węgierski, gdy przed 10 laty Węgrom narzucony został jednostronny dyktat pokojowy. W 10-tą rocznicę podpisania traktatu pokojowego Węgry powinny wystąpić — mówił hr. Apponyi — przeciwko niesprawiedliwościom i oświadczyć, że walczyć będą nadal bronią prawną o sprawiedliwość. Przemówienie hr. Apponyi zakończył z wielkim wzruszeniem, ze łzami w oczach, słowami węgierskiej modlitwy, wysłuchanej przez deputowanych stojących wśród wielkiej ciszy i wzruszenia.

Po przemówieniu deputowanego socjalistycznego Farkasa, który odczytał deklarację, domagającą się rewizji traktatu pokojowego na podstawie samostanowienia narodów, posiedzenie izby zostało na znak żałoby przerwane.

Błogosławieństwo Ojca św. dla Komitetu budowy pomnika Chrystusa Pana w Warszawie.

(KAP). Prezes Komitetu budowy pomnika Najśw. Serca Chrystusa Pana w Warszawie otrzymał następujący list z Sekretarjatu Stanu w Watykanie:

W a t y k a n, dnia 2 maja 1930 r.

Panie Prezesie!

Ojciec Święty został zawiadomiony za pośrednictwem JE. Ks. Arcybiskupa

Marmaggi'ego, Nuncjusza Apostolskiego w Warszawie, że Zmartwychwstała Polska przygotowuje się do wzniesienia w swojej stolicy na jednym z okazalszych placów, już poświęconych Boskiemu Zbawcy, pomnik Najśw. Serca Chrystusa-Króla i że grono hojnych i pobożnych osób utworzyło Komitet, by tę szlachetną myśl wprowadzić w czyn.

Jego Świętobliwość, który żywo zachowuje w pamięci swój pobyt w Polsce, wyraża swą radość z postanowienia oddania się Narodu Polskiego pod słodkie panowanie miłości Chrystusowej, Narodu, który zawsze nieustraszenie wyznawał wiarę katolicką. Ojciec św. wyraża życzenie, aby to nowe potwierdzenie poddania się Boskiemu panowaniu ściągnięto na szlachetny Naród polski deszcz łask Bożych. Ojciec św. raduje się wraz z Komitetem wykonawczym, że ojcowskie uczucia, życząc skutecznego dzieła, podjętego z tak wielką gorliwością i miłością.

Na dowód swej życzliwości i modląc się o łaski Boże, Ojciec św. przesyła Panu, Panie Prezesie, całemu Komitetowi, współpracownikom, dobrodziejom i całej Polsce Apostolskie Błogosławieństwo.

Oddany w Chrystusie

(—) E. Kard. Pacelli.

Ks. biskup Plagens z Detroit odwiedza Polskę.

Statkiem „Warszawa” polsko - brytyjskiego towarzystwa okrętowego przybyła do Gdyni wycieczka rzymsko - katolickiego zjednoczenia z Ameryki Północnej w liczbie około 240 osób, w tem ks. biskup Plagens z Detroit. Powitanie wycieczki było bardzo uroczyste.

Wytyczne polityki rolnej.

Wczoraj (w środę) odbyła się w Ministerstwie Rolnictwa w Warszawie wielka konferencja prasowa, na której minister Janta - Polczyński i dyrektor departamentu dr. Adam Rose przedstawiły wytyczne państwowej polityki rolnej, ustalone na konferencji organizacji rolniczych pod koniec ub. miesiąca.

Ciesielski uwolniony.

Z Grudziądza donoszą: Wczoraj skończył się trwający od 2 dni proces w sprawie zabójstwa leśniczego Borowskiego. Oskarżony o zabójstwo Alojzy Ciesielski został uwolniony. Sąd skazał go jedynie za oszustwo na 1 tydzień aresztu.

KATOWICE. Opona przyczyną strasznej katastrofy. Tragiczny koniec miała wycieczka składająca się z 6 osób, które korzystając z pięknej pogody wybrały się z Czerwionki do Próchnej samochodem ciężarowym. W pewnej chwili opona samochodowa pękła i auto wjechało z całym impetem na przydrożne drzewo, druzgocąc całkowicie przednią część samochodu. Ofiarami tragicznego wypadku jest 7 osób wraz z szoferem, w tem 2 osoby są ciężko ranne, 4 zaś i szofer leżą. Rannych odwieziono przejeżdżającą furmanką do Pawłowic, gdzie udzielono im pierwszej pomocy. Wartość zniszczonego auta sięga kwoty 20 tysięcy złotych.

Nastroje rzymskie.

Antagonizm włosko-francuski w świetle historii. — Pokrewieństwo rasowe. — Różnica bogactw naturalnych. — Jednakowe siły narodowe. — Różnice zdobyczy kulturalnych. — Wygórowane ambicje panowania. — Opresja polityczna. — Wypadki po traktacie wersalskim.

(Specjalna korespondencja „Dziennika Bydgoskiego“.)

Od Redakcji. Wobec głośniego bicia w bęben przez propagandę niemiecką z powodu zaostrenia stosunków włosko-francuskich i głośnie wyrażanych nadziei, że Niemcy będą owym trzecim, który w ogniu tego sporu swoją pieczęć w postaci nowego rozbioru Polski upieczą, zwróciliśmy się do naszego korespondenta w Rzymie, aby nam zobrazował nastroje polityczne ulicy rzymskiej. Nie chodziło nam o wykrycie tajemnic dyplomacji włoskiej, o wywiad z Mussolinim lub Grandim, ale najwyraźniej o plotki polityczne, które się przejmują lud włoski, i na czym opiera się wiara w owe plotki. Dla nas Polaków, którzy w myśl etyki ludożerczej polityków berlińskich mamy rzekomo być ofiarą, ważni włosko-francuskiej, polityczna plotka rzymskiej ulicy może odsonić niejedną prawdę.

Jak nasz korespondent wywiązał się z zadania, o tem czytelnicy niech sami sąd wydadzą.

Zapraszamy, że sojusz francusko-polski uważamy jak przedtem tak i nadal jako fundament naszej polityki zagranicznej. Ten fakt jednak bynajmniej nie obowiązuje nas do ukrywania przed czytelnikami słabych punktów polityki francuskiej względnie przemilczania słusznych czy niesłusznych zarzutów pod adresem Francji ze strony jej sąsiadów. Wówczas bowiem tylko wykorzystamy te urojone i niegodne nadzieje, jakie wciąż jeszcze pokutują w umysłach wielu Polaków, jakobyśmy spokojnie mogli spać pod piecem, bo Francja za nas myśli. „Koalicja wszystko da” — pocieszano się niedawno. I dziś niejeden gotów powiedzieć: „Cóż nas obchodzi czułości włosko-niemieckie — Francja jest po naszej stronie, możemy spokojnie klócić się między sobą nadal”.

Polska jest demokracją o tyle, o ile obywatele nie tylko wołają o prawa, ale przedewszystkiem wypełniają obowiązki. A jednym z tych obowiązków jest rozszerzenie swojej wiedzy o polityce nie tylko owej z zakresu własnych opłotków, ale oddalonych prądów, które podobnie jak meksykański Golfstrom na klimat naszego kontyngentu, oddziałują na rozwój polityki polskiej.

Nikt nie żąda od popularyzatora nau-

ki, aby w gazecie czytelnikowi dawał wyjaśnienia na poziomie nauki uniwersyteckiej. Pisząc o zagadnieniu dyplomatycznym nie mamy zamiaru dokształcać naszych dyplomatów. Chcemy jeno czytelnikowi, kiedy wróci od widel, furmanki, kuźni, stołu, czy innego zajęcia, otworzyć oczy na wielkie posunięcia, jakie dokonuje się obecnie w Europie, a w związku z którymi jest wizyta włoskiego ministra spraw zagranicznych Grandiego w Warszawie. A. P. B.

Rzym, koniec maja 1930 r.

W dniu 15-go maja zostały zniesione wizy paszportowe pomiędzy czterema państwami, a mianowicie pomiędzy: Włochami, Austrią, Niemcami i Węgrami.

Ulica rzymska zaczęła niedwuznacznie mówić, że Mussolini doprowadza do skutku nowe czwórzprzymierze, a mianowicie włosko - austriacko - węgiersko - niemieckie, a luźny język narodu włoskiego powtarza śmiało, że takie czwórzprzymierze zostało już zawarte,

aby zgnieść główną nieprzyjaciółkę narodu włoskiego — Francję, a przy tej okazji znieść z powierzchni ziemi postanowienia traktatu wersalskiego.

Żal do Francji przebiega w dzisiejszej polityce zagranicznej Włoch. Jak już wiemy londyńska konferencja morsko-rozbrojeniowa spaliła na panewce li tylko dlatego, że dwie siostry łacińskie nie mogły się pogodzić w sprawie panowania na wodach morza Śródziemnego. Ale gniewy włosko-francuskie nie datują od wczoraj, liczą kilka dobrych stuleci.

Przyczyny tego antagonizmu są dość liczne. Włosi zapewniają, że całą duszą nienawidzą Francji i Francuzów, bo tę nienawiść pielęgnują się w całym narodzie poprzez szkołę włoską, która każdemu dziecku włoskiemu prawi o wielkich krzywdach, jakie w ciągu kilku wieków Włochy doznały i doznają od swej młodszej siostry łacińskiej. (!)

Pokrewieństwo rasowe Włoch i Francji jest, jak wiadomo, wielkie, gdyż obie siostry wywodzą się od jednej matki łacińskiej, która je bardzo skrzywdziła, gdyż dając im jedną krew, niesprawiedliwie podzieliła dobrami ziemskimi, albowiem Francji przydzieliła olbrzymie dobra naturalne, podczas gdy Włochom dostały się tylko skaliste góry z wulkanami, trzęsawiska i moczary oraz zwietrzałe mury i rozbite kolumny z dawnych pałaców rzymskich imperatorów.

Złożenie wieńca na Grobie Nieznanego Żołnierza w Warszawie przez nowego ambasadora Stanów Zjednoczonych Willysa.

W przepięknie udekorowanych oknach wystawowych „Hurtowni tytoniowych” wabią oko przechodnia

światowej sławy tutki (gilzy) i bibułki

ALTESSE

MOKKA

14464

PEŁNOWATKI

I tak więc, kiedy Francja jest krajem mlekiem i miodem płynącym — Włochy wyglądają jak zdewastowany folwark, który wykarmić nie może właściciela. Stąd więc głodne Włochy nienawidzą sytą siostrę z nad Sekwany, wytykając jej, że nie pamięta o tem, co zawdzięcza Rzymowi i stale wbija szpilki za paznokcie swej starszej siostrze na półwyspie Apenińskim.

Ta jedność rasowa i różnica bogactw już byłyby wystarczającymi przyczynami antagonizmu, ale niestety przyszyły jeszcze inne, które stosunki zaogniły między obu siostrami.

To, że Włochy i Francja posiadają jednakowe siły liczebne w materiale ludzkim jeszcze bardziej obie siostry przeciwko sobie burzy, albowiem z tej racji, każda z nich uważa, że ma specjalną misję od Boga daną do prowadzenia narodów i każda z osobną żądą pierwszeństwa.

Włochy powiadają, że są spadkobierczynią wielkiej kultury rzymskiej, że genjusz administracyjny byłych królów, konsulów i imperatorów im przypadł w udziale i z tej racji należy się im supremacja nad innymi narodami, a także — i nad młodszą siostrą t. j. nad Francją.

Francja znowu powiada, że jej starsza siostra już „zdegenerowana” i nie ma tych walorów starego imperjum romanum albowiem ona (Francja) właśnie ten genjusz administracyjno-wojskowy odziedziczyła po swej matce czego dowodem jest, że nie Rzym, ale Paryż stał się ośrodkiem świata politycznego i spiritus movens życia wszystkich narodów.

Te wygórowane ambicje obu siostr pogłębiają jeszcze ten antagonizm psychologiczny, który przerodził się w nienawiść rodzinną od tej chwili, kiedy

Aleksander Zajdlisz.

43

Duch i Krew

Powieść z czasów, które idą.

(Prawa własności zastrzeżone.)

(Ciąg dalszy).

Maszyna opuściła się pionowo na aeroporcie stołecznym, który był, podobnie jak w Poznaniu, urządzony nad halami dworca centralnego. Panował tu olbrzymi ruch. Płatowce różnych rozmiarów, od małych kilkunastoosobowych aż do olbrzymich na 300—500 osób bez przerwy wznosiły się i lądowały. Lotnisko to z daleka wyglądało jak gołębnik, z którego bez przerwy gołębie odlatują i przylatują.

Leon wyskoczył pierwszy, ledwo spuśczone schódki. Winda zwiózła go od razu w podziemia warszawskiego „metro”. Spojrzał na zegarek. Była 10,35.

— Nie wypada się zjawić przed dwunastą — pomyślał. — Trzeba coś zrobić za tę godzinę.

Poszedł do poczekalni dworcowej. Była to olbrzymia oszklona sala, pełna wspaniałych palm i kwiatów egzotycznych. Wybrał sobie zaciszniejszy kącik i chciał przeczytać najświeższe wydanie „Kurjera Warszawskiego”. Ale był dziwnie rozstrojony i nie mógł myśli zebrać. Rzucił okiem na depesze o skutkach interwencji Ligi Narodów w sporze chińsko-japońskim — ale poczuł, że mu się myśl dziwnie płącze. Przez naturalne zresztą skojarzenie przypomniał sobie hall w Tatra Palace Hotel i dziwną twarz, którą podówczas widział.

Mimowoli obejrzał się — i oniemiał. Przy sąsiednim stoliku siedział ten sam wysoki chudy starzec o zimnych stalowych oczach. Miał nawet ten sam dziwny strój. W pierwszej chwili Leonowi przeszło przez myśl, że to halucynacja. Ale skupił się na tyle, by stwierdzić, że jest zupełnie przytomny. Chciał wstać i przemówić do tego człowieka, ale przypomniał sobie, że mu się przecież podówczas wcale nie przedstawiał. Nieznajomy patrzył na niego i uśmiechał się ledwo dostrzegalnie. Na twarzy jego leżał wyraz drwin i triumfu. Leon pohamował się i próbował zmierzyć się z tym wzrokiem. Zdawało mu się w tej chwili, że jest jakaś odchłań w tych oczach. Nie wytrzymał jednak. Odwrócił głowę i udawał przy najmniej, że czyta. Nerwy napięte do ostateczności, drgały mu jak struny skrzypiec pod naciskiem smyczka. Czuł każdy nerw z osobna. Gdy kelner stanął przed nim, nie wiedział w pierwszej chwili co to za człowiek i o co mu chodzi, dopiero po kilkunastu sekundach zreflektował się i zażądał herbaty z zakąskami. Obejrzał się znowu. Nieznajomy znikł. Uczuł jakąś wielką ulgę, ale równocześnie poczęła go znowu dręczyć myśl czy on jednak nie miał halucynacji. Przywołał kelnera.

— Panie, nie wie pan przypadkowo, kim był ten pan, który tam przed chwilą siedział przy stoliku obok?

— Skądże, proszę pana, to Warszawa a nie Pipidówka.

— Ale pan go widział dobrze?

— No naturalnie, taki wysoki wyschnięty starzec, dziwnie ubrany...

— Tak, dziękuję panu...

A więc nie zdawało mu się. Zresztą,

cóż wtem, mogli się znów spotkać? Ale skąd to „zmącenie” myśli? Czyżby to był jakiś hipnotyzer, który na nim swej siły próbuje? Ta myśl uspokoiła Leona, choć tylko na wierzchu jego psychiki; w głębi pozostał nieokreślony niepokój. Tymczasem nastąpiła godzina 11,40. Zapłacił i wyszedł do halu. Pałował tu gwar nieopisany. Szybko wszedł do jednej z olbrzymich wind i zjechał do stacji „metro”. Wozy szły co dwie minuty, wypróżniały się przez jedno, a napępniały się przez drugie wejście i sunęły odrazu ostro z miejsca. Szło to szybko i składnie. Wyśiadł z windy na dolnym piętrze, by odrazu dostać się do tunelu, który wiodł do dalszych peronów. Szedł tu trotuar ruchomy. W ciągu kilkunastu sekund znalazł się na peronie czwartym, skąd odchodziło metro tzw. podwisańskie, tj. idące pod Wisłą do Pragi i otaczających Pragę dzielnic mieszkalnych. Jedną z nich był Wawer, gdzie mieszkali rodzice Lili. Po niespełna minucie czekania zjechał długi oszklony wagon elektryczny z olbrzymią latarnią u przodu. Leon wskoczył zwinnie. Przejechali szybko kilka stacyj, zatrzymując się tylko po kilkanaście sekund. Teraz błysnęło dzienne światło. Za Pragę metro wyjechało na powierzchnię, jadąc na odkrytym torze, kilka metrów poniżej poziomu ulicy. Na tabliczce, wskazującej wewnątrz wagonu najbliższą stację, ukazał się teraz napis Wawer I. Drzwi otworzyły się automatycznie. Leon zerwał się i wyskoczył z ręcznikiem na peron. Znalazł się w pięknej i szerokiej alei. Po obu stronach, za wspaniałymi parkanami, przebiegały za bezlistnych teraz drzew mniej lub więcej pretensjonalne palace.

Spojrzał na najbliższą tabliczkę orientacyjną. Był nr. 46. Jeszcze trzy domy... tam jest 44, a więc to tamten. Przeszedł szybko te kilka kroków i stanął przed wysokim parkanem ze stalowych, ozdobnych pretów. W głębi w pięknym obramowaniu świerków, tuż i bukszpanu stała wspaniała willa, a raczej pałacyk jednopiętrowy, utrzymany w prostych ale harmonijnych liniach, z ogromnymi oknami i okrągłą wieżyczką w środku.

— Tu nie bardzo wypada pieszo przechodzić, pomyślał Leon. Ale niema rady.

Zadzwoił. Drzwi otworzyły się i wszedł do parku. Zdawało mu się, że jakaś twarz mignęła za szybą. Wszedł do wspaniałego hallu, wykonanego w marmurze ze szklanym dachem. Były tu porożstawiane koszykowe, ale miernie wykonane foteliki i stoły. Na ścianach wisiały lustra, a pomiędzy nimi znajdowały się wieszaki. Lokaj zabrał wizytówkę Leona na srebrnej tacy, a drugi równocześnie odebrał mu płaszcz. Pierwszy lokaj oznajmił, tymczasem, że państwo proszą. Zabrał swą bombonierkę — i wszedł do salonu. Był on urządony z ogromnym przepychem, w modnym obecnie stylu Ludwika XVI. Lokaj zamknął drzwi za sobą. Leon znalazł się sam pełen niepokoju i oczekiwania. Ani nie zdążył się rozejrzeć, gdy drzwi się otworzyły szybko i przed nim stanęła Lila, świeża, zarumieniona jak poranek wiosenny. Rzuciła mu się na szyję i przytuliła się mocno. Zwarlił się w jednym gorącym pocałunku — potem ona odskoczyła szybko.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Karol VIII prowadził wojnę z Piemontem, z Genuą, a nawet pragnął zagarnąć Florencję, na co temu wojownicemu królowi francuskiemu odpowiedział florencki gonfalonjer Pier Capponi temi słowami:

— *Sonere le vostre trompe* —

Noi soneremo le nostre campane!

Co miało oznaczać, że jeżeli Karol VIII będzie chciał siłą zabrać Florencję — to mieszkańcy stolicy tokańskiej zdobędą się na włoskie Termopyle.

Ten napad Karola VIII na ziemie włoskie — mówi rzymska ulica i przypominają szkoła włoska — powtarzali inni królowie francuscy, a oprócz tego stale się mieszały do wewnętrznych spraw włoskich zabrali Włochom Korsykę i Niceę, zniszczyli Rzeczpospolitą Wenecką za Napoleona, przeszkadzali królom sabaudzkim w zdobyciu Państwa Kościelnego, stale trzymali wojska w Rzymie i dopiero bomba włoska Orsiniego rzucona na Napoleona III usunęła załogę francuską z Rzymu, co pozwoliło Garibaldiemu zdobyć stolicę papieża na stolicę Zjednoczonej Italii. Mało tego, Francja zabrała Tunis, który był przez Włochów przez długie lata kolonizowany.

Te więc wszystkie krwawe bóla włoskie, które są powodem nienawiści ku Francji i Francuzom, jeszcze bardziej zaogniły się po wojnie światowej, po Traktacie Wersalskim.

Jak wiadomo Włochy przez blisko rok czasu były neutralne, w ten sposób rozbiły trójprzymierze z Austrią i Niemcami.

Wielka akcja dziennikarska Mussoliniego oraz masoneria włoska, idąca na pasku Wielkiego Wschodu — Paryża, zmusiły rząd włoski do wyjścia z wygodnej pozycji neutralnej na front bojowy i to przeciwko byłym sprzymierzeńcom: Austrii i Niemcom w dniu 24 maja 1915 roku.

Wstąpienie Włoch do wojny po stronie Francji i Rosji poprzedził traktat tajny w Londynie w kwietniu 1915 r., który obiecywał Włochom za udział w wojnie rekompensatę w kolonjach.

Traktat Wersalski nie zadowolili Włoch absolutnie, albowiem nie dostała one tego, co im przyrzekł traktat londyński w 1915 r. a możemy śmiało powiedzieć, że z kolonii nie dostały nic, gdyż olbrzymie kolonie niemieckie podzielili pomiędzy siebie Francja i Anglja, a Włochom, jakby na kpiny Anglijcy odstąpili kawaleczkę ziemi przy rzece Dżuba w Afryce i jeszcze mniejszy Francuzi przy wyrównawczej granicy w Trypolisie.

Tymczasem ofiara Włoch w udziale w wojnie światowej jest olbrzymia, albowiem, jak podaje urzędowa statystyka w „Il Popolo di Roma“ z dnia 25 ubm. Włochy wysłały na front 5 i pół miliona żołnierzy, z których na placu boju pozostało 652 tysiące, a po dzień dzisiejszy pobiera pensję rządową 458,307 inwalidów.

Nadto straty materialne w globalnej sumie wynoszą 229 miliardów lir, co stanowi połowę bogactwa całego włoskiego narodu.

Kiedy więc do władzy we Włoszech przyszedł ten sam Mussolini, który w 1915 roku pchnął Włochy do wojny po stronie Francji, żąda obecnie należnej satysfakcji za udział w wojnie t. j. spełnienia obietnic danych Włochom w Londynie, żąda kolonii, jako konieczności życiowej dla narodu włoskiego.

Francja nie tylko, że nie chce słyszeć o Traktacie Londyńskim, ale — mówi rzymska ulica, od Traktatu Wersalskiego poprzez plan Dawesa, Locarno, plan Younga, Hagę i ostatnio Londyn stara się obniżyć wartość Włoch, a co najważniejsze, że przez program „Panewropy“ pragnie zdobyć hegemonję nad państwami Europy, a przez to i nad Włochami. (Tej obawy nie podzielimy. Uwaga Red. „Dzien. Bydg.“).

Pozatem rząd włoski ma żal do Francji, że przyjęła do siebie wszystkich włoskich antyfaszystów, którzy wyraźnie działają przeciw obecnemu ustrojowi włoskiemu, mordują faszystowskich dyplomatów i robią często wypadki na półwysp Apeniński, aby hurzyć ludność przeciwko faszystomowi.

Taki stan rzeczy wytworzył we Włoszech atmosferę bardzo nieprzyjemną, a po ostatniej podróży Mussoliniego po Toskanji i do Medjolanu, można powiedzieć wrogą względem Francji do tego stopnia, że każdy Włoch: młody czy

„Vossische Zeitung“ o Krakowie.

(Telefonem od własnego korespondenta).

Berlin, 4. 6. Warszawski „korespondent „Vossische Zeitung“ red. Birnbaum objeżdża obecnie Polskę i zamieszcza długie szczegółowe artykuły o swoich wrażeniach z pobytu w miastach polskich. Po pierwszym artykule tego typu, który dotyczył Poznania, opisuje redaktor Birnbaum w numerze dzisiejszym swojego pisma Kraków.

Zarówno Poznań, gdzie „Polacy panują już od lat 10“, jak też „miasto królów polskich“ nasuwają autorowi dużo punktów stycznych z niemieckością i wpływami niemieckimi na rozwój obu miast. Birnbaum przyznaje jednak, że Poznań jest obecnie już prawie zupełnie odniemczony, a naloty austriackie w Krakowie i upodobnienie tego miasta do Wiednia są tylko powierzchowne. Pisząc o Krakowie, stawia autor znak zapytania nad przynależnością narodową

Kopernika, uważa jednak, że Wit Stwosz był Niemcem, Feigenstossem, i został przywłaszczony sobie przez Polaków tylko dlatego, że przez pewien czas mieszkał w Krakowie. Wawel i katedra wawelska wzbudziły zachwyt korespondenta, który szczególnie podkreśla, że złożenie prochów Mickiewicza i Słowackiego razem z królami polskimi jest uczczeniem poetów tak wysokim, jak nie uczynił tego żaden inny naród. Autor szczegółowo opisuje większość instytucji naukowych mających swoją siedzibę w Krakowie, oraz przechodząc do sztuki, obdarza wielką pochwałą Grotgera i Wyspiańskiego, których dzieła widać w Sukiennicach.

Cały ton artykułu poza podkreśleniem wpływów niemieckich jest obiektywny i w stosunku do Polski sympatyczny. B.

Proces ukraińskiej organizacji wojskowej.

trwa już drugi tydzień.

Lwów, 4. 6. (PAT). W dalszym ciągu rozprawy przeciwko członkom ukraińskiej organizacji wojskowej, przystąpiono do przesłuchiwanie świadków.

Wpierw przesłuchano cztery urzędniczek z Targów Wschodnich co do okoliczności, związanych z doręczeniem walizki, zawierającej maszynę piekielną oraz co do szczegółów wybuchu.

Następnie zeznawali dwaj posterun-

kowi, którzy dokonali na ulicy aresztowania osk. Tereszczuka w czasie, gdy niesiona przezeń bomba zapaliła mu się w rękach.

Wreszcie przesłuchano dyrektora Targów Wschodnich, Orzechowskiego poczem przystąpiono do dalszego odczytywania numerów „Surmy“, nielegalnego wydawnictwa U. O. W.

Odszkodowania niemieckie mają pokryć importerzy.

Tak chce przynajmniej Hugenberg.

Przewodniczący stronnictwa niemiecko-narodowego Hugenberg wygłosił w Halle mowę programową, w której streścił w następujący sposób zasady swej polityki zagranicznej:

Ze względu na powszechny brak rynku światowego, charakteryzujący obecną sytuację gospodarki światowej, Niemcy powinny wykorzystać swe położenie geograficzne, by cały ciężar odszkodowań wojennych zważyć na

państwa zagraniczne. Niezależnie od cel, rząd niemiecki powinien nałożyć na towary i surowce, sprowadzane z zagranicy specjalną t. zw. daninę odszkodowawczą, którą mają opłacać wyłącznie importerzy zagraniczni przez cały czas trwania planu Younga.

Z wpływów tych spodziewa się Hugenberg pokryć 50% niemieckich ciężarów odszkodowawczych.

Mord w Serajewie, a masoneria.

Sensacyjny proces w Berlinie.

(KAP) W tych dniach przed sądem Landgericht 3 w Berlinie odbędzie się niezwykle proces o oszczerstwo. Oskarżycielem jest hr. Dohna a podsądnymi von Puthamer i hr. von der Recke, którzy publicznie zarzucili Dohna'owi, że w r. 1913, jako ówczesny wielki mistrz krajowy niemieckich łóż wolnomularskich, wiedział, iż w pewnych kołach masonerii istnieje plan zamordowania arcyksięcia Franciszka Ferdynanda. Mimo to hr. Dohna milczał i nie przedsięwziął żadnych kroków.

Sprawa ma już pewną historję. W pierw-

stary, chory, czy zdrowy, a nawet inwalidzi i kalecy wnoszą po placach gromkie okrzyki:

— *Ducel prowadź nas na Francję! Śmierć Francji!*

Od trzech lat specjalnie obserwujemy ten antagonizm włosko-francuski tak w stolicy, jak również na prowincji, i mamy wrażenie, że żaden naród tak nienawidzi swego sąsiada, jak naród włoski nienawidzi Francji i Francuzów. — (Francuzi niejednii twierdzą, że Niemcy nienawidzą Polskę jak żaden naród drugiego. — Uwaga red. „Dzien. Bydg.“).

Tego lekceważyć nie wolno nikomu, gdyż o taką psychozę zbiorową bardzo trudno i rzadko przychodzi narodom. (To samo prawi Berlin odnośnie do Polski. — Uwaga Red. „Dzien. Bydg.“).

Jeżeli więc ktokolwiek sądzi, że pomiędzy Włochami a Francją nastąpi jakieś porozumienie na drodze dyplomatycznej, zanim żądania włoskie co do kolonii nie zostaną uwzględnione — ten jest w błędzie — prawią Włosi.

Gustaw Lawina.

Co to jest „Togal“?

Tabletki-Togal są skutecznym środkiem przeciwko reumatyzmowi, podagrze, grypie, bólowi nerwowym i bólowi głowy, migrenie i przeziębieniom.

Nie wyrządzają sobie szkody, używając innych małowartościowych środków. Według rejentalnego poświadczenia przeszło 6000 lekarzy wyraziło swoje uznanie dla skuteczności działania Togalu. Nabyć można we wszystkich aptekach. Nr. registr. 1364. Cena zł. 2.— (9338)

Ćwierć miliona Polaków wyjechało za chlebem.

Urząd statystyczny ogłosił dokładną statystykę wychodźstwa za rok 1929-ty. W roku tym opuściło Polskę 243.282 osoby — podczas gdy w roku 1928 wyjechało tylko 186.830 osób. Do Francji wyjechało 81.499 osób, do Niemiec 87.247 do innych krajów europejskich 8.718 osób, w niewiadomym kierunku 487 osób.

Do krajów zamorskich wyemigrowało: do Stanów Zjednoczonych 9.308, do Kanady 21.705, do Argentyny 21.117, Brazylii 8.781, innych krajów amerykańskich 1.867, Palestyny 1.883.

Powróciło do kraju w tym okresie uchodźców 104.743.

Włosi o polskości Pomorza.

Dziennik rzymski „L'Impero Italia“ zamieścił opis uroczystości, związanych z 10-tą rocznicą przyłączenia Ziemi Pomorskiej do Rzplitej. Autor artykułu przypomina, iż Niemcy niesłusznie twierdzą, że odebrano im ziemię rdzennie niemiecką, gdyż Pomorze dopiero od roku 1772 zostało zajęte przez Prusy, przynależąc do dawnej Rzplitej od X. stulecia. Autor artykułu stwierdza, że Ziemię Pomorską zaludnia ludność rdzennie polska, stanowiąca 88% całej ludności, a więc znamienita większość.

Z Rosji sowieckiej.

Zwolnienie Unsziłta ze stanowiska zast. komisarza ludowego spraw wojsk.

Niespodzianką dla wszystkich stanowi fakt zwolnienia Unsziłta ze stanowiska zastępcy komisarza ludowego spraw wojskowych i morskich. Unsziłt zajmował kierownicze stanowisko w armii od początku rewolucji. Jeszcze kilka dni temu na zebraniu partyjnym wygłosił mowę, wzywającą do pogotowia wojennego. Wobec Stalina był — zdaje się — lojalnym. Mimo to nie cieszył się widocznym zaufaniem Stalina, bo usuwano go kolejno z różnych stanowisk, które zajmował poza armją. Ostatnio odsunięto go i od bezpośredniego wpływu na armję. Na jego miejsce weszło do kolegium komisarzatu wojny dwóch zaufanych i bliskich współpracowników Stalina. Unsziłt mianowany został zastępcą prezesa wyższej rady gospodarstwa narodowego. Nie ulega wątpliwości, że obecność jego w radzie przyczyni się do większego jeszcze zmilitaryzowania życia gospodarczego Rosji, a w szczególności przemysłu.

W sowietach przewidują głód.

„Wieczerniaja Moskwa“ donosi o katastrofalnym stanie wiosennych zasiewów w Rosji centralnej. Gazeta twierdzi, że kołchozy okazały się niezdolne wykonać w całości planu zasiewów, wskutek czego ziemia w wielu okręgach nie została zasiana.

Zapisujcie się na członków Polskiego Białego Krzyża!

Z Detroit do Budapesztu bez lądowania?

Dwaj węgierscy lotnicy, b. oficerowie armji austro-węgierskiej, porucznik Aleksander Magyar i porucznik George Endresz, zamieszkujący obecnie w Detroit, planują lot z Detroit do Budapesztu bez lądowania, t. j. 4.300 mil angielskich. Plan ten finansują organizacje węgierskie w Ameryce i Kanadzie. Odlot ma nastąpić około połowy czerwca.

Jaką pogodę będziemy mieli w czerwcu?

Rozumie się, że ponad wszelką wątpliwość pogodę przepowiadać nie można — a szkoda, bo szczególnie w okresie wakacyjnym zależy wszystkim na tem, aby wiedzieć, jakie można sobie robić nadzieje i jakie ustalić plany.

Poniżej podajemy zdanie znanego astrologa Franciszka Prengla, który w swoim „Polskim Kalendarzu Astrologicznym“ tak mówi o pogodzie w tegorocznym czerwcu:

W pierwszej połowie miesiąca liczne chłodne lub zimne dni, potem bardzo cie-

plo, upalnie i burzliwie. W pierwszej dekadzie pogoda będzie zmienna lub pochmurna, ale przeważnie chłodna. Skłonność do opadów około 3 i 6 czerwca. W górach śnieg. Druga dekada będzie miała przelotnie dość pogodny i ciepły. Fala upałów nadciąga z południa Europy. Miejscami katastrofy żywiołowe. Trzecia dekada ma być przeważnie ciepła i dość pogodna, w połowie przejściowo chłodna. Ostatnie dni miesiąca będą gorące i burzliwe. Szczególna skłonność do katastrof żywiołowych istnieje w dniach 3, 6, 15, 20 i 26 czerwca.

Z WIELKOPOLSKI i POMORZA

Napadnięty w drodze do kościoła.

W ub. niedzielę o godz. 7 rano został napadnięty robotnik Wiskida z Zajezerza przez zagrodnika Jana Peczkę. Napad ma tło porachunków osobistych.

Wiskida jechał dnia krytycznego rowerem do Gniewkowa do kościoła. W tem z żyta wyskoczył Jan Peczka i zadał mu cios jakimś narzędziem w głowę tak, że Wiskida zaraz spadł z roweru. Następnie Peczka wydobyl noża i zadał ofierze swojej kilka ciosów w głowę. Wiskida zboczony krwią udał się do posterunku policji, gdzie rozpoczęło dochodzenie.

Zjazd cechów rzeźnickich województwa poznańskiego

Odbył się dnia 1 czerwca w Śremie pod przewodnictwem senjora tamtejszego i prezesa okr. Sylwestra Olszewskiego. Według sprawozdania istnieje w Poznańskim 63 cechów rzeźniczo-wędliniarskich. Po referacie o ogólnym położeniu gospodarczym mówił p. Błaszak z Bydgoszczy o nadmiernych ciężarach podatkowych, wiceprezes związku p. Potocki z Poznania o syndykacie skór surowych a prezes p. Syller z Poznania o nowym projekcie ministerjalnym... plombowania kiszek. „Małpi tłuszcz” ograniczony nie ma być przywożony bez cła, bo w kraju jest tłuszczu dosyć; cło na smalec amerykański winno być podwyższone do 300 zł za 100 kilo.

W zjeździe śremskim wzięli udział delegaci także z Pomorza, z Nakła, Bydgoszczy, Inowrocławia i t. d.

ZOŁĘDOWO. Festyn ludowy. Staraniem L. O. P. P. oraz zrzeszonych organizacji PW. i WF. odbędzie się w II święto Zielonych Świąt w parku pałacowym w Żołędowie wielki festyn ludowy. Wieczorem w sali p. Mikulskiego zabawa taneczna.

WIERZCHUCIN KRÓLEWSKI. Niema towarzystwa rezerwistów. Są tylko powstańcy i wojacy! W dniu 18 maja br. zawodów strzeleckich nie urządził Tow. Rezerwistów - jak donoszą - bo tutaj takie nie istnieje. Strzelanie z broni wojskowej urządził Tow. Powstańców i Wojaków z następującymi wynikami: 1. Sergot Józef - 51, 2. Przybylski Konst. 46, 3. Szrajda Antoni - 45, 4. Górski Jan - 52.

LISEWO. Zakończenie „Tygodnia Lotniczego”. Dnia 25. ubm. zorganizowano kwestę na rzecz L. O. P. P. Osiągnięto dość znaczny sukces. Zebrana kwota odesłano do komitetu wojewódzkiego L. O. P. P. w Toruniu. Należy się szczególne podziękowanie za podniesione trudy prezesowi p. Schukejom z Drzonowa. W kwesie samej ofiary udział wzięły pp. Dwornicka i Wishtalówna z Karytowa, Schukowa z Drzonowa i Prabucka z Lisewa.

Nakło.

Skandal ze stacjami benzynowymi Nobla. Od jednego z naszych czytelników otrzymaliśmy obszernie pismo, w którym grmi na stacje benzynowe Nobla.

Z pisma tego umieszczamy tylko zasadniczą skargę: „W niedzielę 1 bm. przybyłem autem do Nakła o godz. 11 wieczorem. Ponieważ zabrakło mi benzyny, więc pojechałem do pierwszej stacji benzynowej Nobla, która stoi na rynku nakielskim. Przeszedł pół godziny ryczałem trąbką i syreną na obsługiwanca tej stacji, ale daremnie. Po bliźszym przyjrzeniu się zauważyłem dzwonek. Zacząłem tedy dzwonić. Ręka mnie zabolęła od przyciskania guziczka, lecz nikt się pomimo to nie zjawiał. Zbudziłem rykiem swej trąbki pół miasta i prawdopodobnie wskutek tego umarli z grobu by powstał. Pan obsługiwanca jednak się nie zgłosił. Jakis przechodzień doradził mi, aby się udać do drugiej stacji, która znajduje się tuż przy kawiarni „Zakopane”. Zastaniam tu pasażera, który kłął na całe gardło obsługiwanca tej stacji, który pomimo godzinowego alarmowania dzwonkiem nie zgłaszał się. A żeby go nie budzono, spuścił psy z łańcucha, które nie dawały dostępu do „sennego obsługiwanca”. Naturalnie benzyna nie otrzymałem dla samochodu w mieście, w którym znajdują się dwie stacje benzynowe Nobla. Z tej też racji musiałem pozostać z autem całą noc na ulicy”.

Komentarzy chyba nie potrzeba. Na co właściwie f-ma Nobel oddaje stacje benzynowe takim osobnikom, którzy z lenistwa, czy też niedbalstwa narażają ludzi na nieprzyjemności. Rozumiemy dobrze rozgoryczenie autora wyżej podanego listu i uważamy, że f-ma Nobel winna tę sprawę zbadać i ją załatwić.

Rojewo.

Zabawa letnia Ochotn. Straży Poż. Ochotn. Straż Pożarna w Pionkówku urządza w pierwsze święto Zielonych Świąt w lasku miejscowym wielką zabawę latową, połączoną z różnymi niespodziankami.

Panigródz.

Wizytacja dziekańska. W dniu 20 ub. m. przybył do Panigródza ks. kanonik Bayer z Wągrowca celem przeprowadzenia wizytacji dziekańskiej. Po ceremonjach liturgicznych odbyła się katechizacja dzieci.

Pierwsza Komunia św. W święto Wniebowstąpienia na uroczystym nabożeństwie przystąpiło 57 dzieci do pierwszej Komunii św. W uroczystej procesji wprowadzono dzieci do kościoła. W pięknych słowach przemówił od ołtarza ks. dyr. Filipiak.

Z ruchu towarzystw. Odbyło się tu zebranie Kółka Rolniczego, na którym załatwiono sprawy fachowe członków. Nowym sekretarzem został p. Klemens Kruszk.

Wybory. W przeddzień wyborów do sejmiku rozpoczęła się tu gorąca agitacja stronników, stojących na gruncie państwowo-katolickim. Z ramienia listy 25 zorganizował zebranie wyborcze poseł Piarta, na powiat wągrowiecki p. Kowalczyk.

Wybory. Z 316 uprawnionych do głosowania przystąpiło do urny wyborczej 169, co stanowi 53,48%. Głosy wane rozdzielają się: na listę nr. 2 - 1, na 7 - 51, na 18 - 3, na 24 - 35, na 25 67 głosów.

Egzaminy. Maturę gimnazjalną w Wągrowcu zdał p. Tad. Falcyń, a p. Fr. Szober w Kcyni seminarjalną, obaj z Panigródza.

Robinsonada. Młokos, bo zaledwie 17-letni zaciężnik p. J. Hanyżewskiego, Jan Bembnista otrzymał od chlebodawcy 350 zł., aby je wręczył pewnemu wierzytelowi w sąsiednim Miaszkowiu. Choć dotąd zajęczy skok, posłaniec do wieczora drugiego dnia nie wrócił, co budziło podejrzenie, że na jego stosunki poważna kwota zdołała go usidlić. Po nitce do kłębka ustalono, że uciekinier kupił sobie w Kcyni rower, na którym przez Nakło wybrał się do Bydgoszczy. Spotkał go jednak psi los, bo tu wpadł w ręce policji, która cofnięciem wyrostka w domowe progi położyła wyprawie jego kres.

Parowóz wpadł na pociąg osobowy

Wypadek kolejowy na dworcu poznańskim.

W poniedziałek 2 bm. wydarzyła się na dworcu poznańskim katastrofa kolejowa, która cudem tylko nie przybrała poważniejszych rozmiarów i nie pociągnęła za sobą ofiar w ludziach i mieniu państwowem.

Otóż od strony Kaponjery jechał w pełnym pędzie parowóz, przeznaczony do pociągu warszawskiego, mający niebawem odejść w stronę Warszawy. W tym samym momencie opuszczał dworzec poznański pociąg osobowy nr. 329, Parowóz doścignął w kilka chwil pociąg zbyszynski, wjeżdżający właśnie na swój właściwy tor. Nastąpiło wtedy t. zw. „starcie” przy zwrótnicy w odległości 250 m. od dworca, gdyż parowóz przeznaczony do pociągu warszawskiego, wjeżdżając tuż przy ostatnim wagonie pociągu zbyszynskiego, nie zauważywszy wypadku, prowadził pociąg dalej, wlokąc jeszcze kilkadziesiąt metrów wywrócony wagon aż do chwili, kiedy pociąg stanął sam wskutek samoczynnego zahamowania wagonów z powodu uszkodzenia hamulców.

W kilka chwil po wypadku zjawiono się na miejscu katastrofy kolejowe pogotowie ratunkowe, które zajęło się wydobyciem z ostatniego wagonu kontuzjowanych pasażerów. Tylko 4 osoby doznały małych obrażeń, reszta, szczęśliwie uniknąwszy ran, przesiadła do innych wagonów.

Po usunięciu zatoru kolejowego przez pogotowie kolejowe, ruszył pociąg zbyszynski w dalszą drogę z opóźnieniem półgodzinnem.

Poświęcenie sztandaru Tow. Powstańców i Wojaków w Górze pod Żninem.

(Od własnego sprawozdawcy „Dzien. Bydg.”)

W malowniczo położonej, oddalonej o 2 km. od Żnina wiosce Górze odbyła się uroczysta niedziela piękna uroczystość poświęcenia sztandaru tamtejszego Tow. Powstańców i Wojaków. Już od samego rana panował w wiosce niebywały ruch. Na miejsce uroczystości przybyły delegacje towarzystw z najbliższej okolicy, zaproszeni goście oraz liczne rzesze widzów, chcących być świadkami tej podniosłej uroczystości.

O godz. 10,15 nastąpił wymarsz pochodu na uroczystą Mszę św., odprawioną przez ks. wikarego Kaszyńskiego, podczas której dokonał wspomniany duszpasterz poświęcenia ładnie

prezentującego się sztandaru. Okolicznościowe, podniosłe kazanie wygłosił ks. proboszcz Matyjaszcyk. Po mszy św. w im. grona chrześniych sztandar wręczono na dziedzińcu szkolnym delegatowi okręgowemu z Bydgoszczy p. Mińskiemu, ten zaś prezesowi obwodowemu panu Rychłowskiemu, który go oddał prezesowi Tow. Powst. i Woj. w Górze p. Janiszewskiemu a tenże chorążemu wspomnianego towarzystwa. Następnie odbyła się defilada członków towarzystwa przed przedstawicielami władz, gośćmi i chrześniymi.

Po defiladzie przemówił p. prezes Janiszewski, witając przedstawicieli władzy państwowej p. starostę Szczerbińskiego, rodziców chrześniych pp.: Platerów, Frezerów, Derezińską, Janiszewską, Kluczową, Maciejewską, Czerwińskiego, Gozimierskiego, Malaka, Węgrzynę, delegatów towarzystw, prasę oraz przybyłych gości i oddał przewodnictwo delegatowi okręgowemu. Nastąpiło wręczenie gwóźdźi i składanie życzeń. W imieniu „Dziennika Bydgoskiego” i naczelnego redaktora p. Teski wręczył gwóźdź i złożył życzenia pomyślności około dalszego rozwoju towarzystwa p. Kaszubowski Zdzisław. Za udział w wojnie polskobolszewickiej udekorowani zostali 4 członkowie towarzystwa. Wręczono także dyplomy honorowe za zasługi położone dla wspomnianych Powstańców i Wojaków 3 członkom, m. inn. ks. Kaszyńskiemu. Ten ostatni serdecznie podziękował za nadanie mu tak chlubnej godności, przedstawiając w treścniwych słowach zaszczytną działalność Towarzystwa Powstańców i Wojaków w Górze. Po wspólnej fotografii udał się zarząd wraz z zaproszonymi gośćmi na obiad, podczas którego przygrywała orkiestra Towarzystwa Powstańców i Wojaków w Żninie. Wśród biesiadników panował nastroj wysole, przerywany raz poraz wybuchami szczerego śmiechu. Po spożyciu smacznego i dobrze przyrządzonych potraw nastąpił wymarsz na łąki, gdzie odbyła się zabawa. Uroczystość zakończono tańcami, trwającymi do późnej nocy.

ZAJACYKAT. Pożar lasu. W lesie państwowym Zajacykat powstał pożar, gdzie się spaliło około 12 mógł lasu w drzewostanie 150 letnim. Jak z dochodzeń wynika, pożar spowodowali przez nieostrożność Kąkiel Ignacy i Kozłowski Br. z majątku Kraplewice.

Widoki związku na przyszłość są dobre; nie można w pracy ustawać. Referaty wygłosili p. Rzepecka na temat „Kobieta-katoliczka jako patriotka i obywatelka”, ks. Krawczyk: „Zagadnienia współczesnej pracy w naszych organizacjach kobiecych”.

Uroczystość poświęcenia sztandaru. W niedzielę 1 czerwca w Poznaniu 24-ty zjazd delegowanych Stowarzyszeń Związku Kobiet Pracujących.

Po Mszy św. w Kolegacie farnej udali się uczestnicy w pochodzie ze sztandarami i orkiestrą do Domu Rzemieślniczego przy ul. F. Ratajczaka na zebranie. Obrady zajął prezes Związku ks. infułat Adamski, który wywoził, iż czasy obecne, w których kobieta nabyła równouprawnienia z mężczyzną, domagają się zerwania z przestarzałym przesądem, iż kobieta winna garnków pilnować i narządzać pół-czochoy. Kobiety w Polsce mają prawo głosowania w wyborach do Sejmu, a tem samem decydują o sprawach, stanowiących o losach Państwa. Mężczyzna jest głową rodziny, ale kobieta jest jego najwężniejszą współpracowniczką. Od niej zależy w dużej mierze szczęście rodziny i narodu, gdyż ona wychowuje dzieci, które są jego przyszłością. Minęły czasy lekceważenia kobiety. Przed wami leży wielka przyszłość. Dlatego organizujcie się, abyście były wskutek oświaty nabytej w organizacji kobiet równomiernym czynnikiem z mężczyznami w decydowaniu o lepszej przyszłości narodu.

Dostojny mówca witał przybyłe delegowane na Zjazd reprezentantów pokrewnych organizacji i prasy, którzy z pilną uwagą śledzą rozwój Związku Kobiet Pracujących. Do spisania protokołu ze zjazdu powołał ks. Adamski p. Baumową z Bydgoszczy oraz Durską z Inowrocławia. Mowę powitania zjazdu wygłosiła imieniem Związku Polek p. Rzepecka. Imieniem Zjednoczenia Młodzieży Polskiej przemawiał ks. Marcinkowski. Im. Narod. Organizacji Kobiet, p. Wolska. Im. Ziemiarek i Włosciarek przemawiała p. Zakrzewska. Sprawozdanie z działalności zarządu Z. P.

Poświęcenie sztandaru Stow. Młodych Polek w Szelejewie.

Dnia 1 czerwca br. Młode Polski w Szelejewie, obchodziły uroczystość pierwszego roku istnienia i poświęcenia swego sztandaru.

Stowarzyszenie Młodych Polek zostało założone dnia 9 czerwca 1929 r. W dniu tym zebrała się młodzież żeńska z Szelejewy na zebranie organizacyjne w liczbie 26. Na powyższe zebranie przybył także proboszcz z Gąsawy ks. Krupski, od którego wyszło hasło założenia powyższego stowarzyszenia. Ks. prob. Krupski w treścniwych słowach zaznajomił przybyłych o celu S. M. P. i ich użytecznej pracy dla dobra ojczyzny jak i dla dobra publicznego. Obecni chętnie się zgodzili na projekt ks. proboszcza, poczem przystąpiono do wyboru zarządu, w skład którego weszły p. Marta Szymańska jako prezeska stowarzyszenia, Teofila Bauzówna jako sekretarka i Stanisława Zmudzka jako skarbniczka. Następnie zabrał głos p. W. Nyka, który w dobitnych słowach zaznajomił zebranych o celu stowarzyszenia. Zachęcenii powołaniem druhy chętnie zabrały się do pracy. Protoktorem stowarzyszenia został proboszcz ks. Krupski. Po przewyciężeniu wszelkich trudności, zamierzono zakupić

sztandar, do kupna którego przyczyniła się w wielkim stopniu prezeska M. Szymańska.

Dnia 1 czerwca odbył się uroczyste poświęcenie sztandaru. O godz. 14 zgromadziły się towarzystwa i przybyły delegacje przed szkołą. O godz. 14,30 wyruszył pochód na uroczyste nieszpory które odprawił prob. ks. Krupski. W Gąsawie przyłączyły się towarzystwa: Sokół, Koło śpiewackie i Tow. Przemysłowców.

Chrzestnymi sztandaru byli pp.: Gramse - Kozimirska, Michalski - Kowalikowa, Czarlínski - Bachorska, Bachorski - Ciemnoczołowska, Pogorzały - Wiczorkowa, Wojciechowski - Kabacińska, Wiczorek - Bojanowska. Podczas poświęcenia sztandaru przemówił od ołtarza ks. Krupski, zachęcając w gorących słowach do dalszej pracy. Po powrocie do Szelejewy, odbyła się defilada przed nowoposwieconym sztandarem. Po defiladzie nastąpiło powitanie gości i wbijanie gwóźdźi ofiarowanych przez przybyłe delegacje jak i chrześniych. Po skończonych uroczystościach odbyła się zabawa taneczna, gdzie ooczo bawiono się do rana.

Na powyższą uroczystość przybyły delegacje Młodych Polek z Janowca, Łopienna, Kaczkowa i Lubcza ze sztandarami.

Toruń.

Z TEATRU POMORSKIEGO.

W czwartek, dnia 5. bm. o godzinie 20,15 po raz ostatni w bieżącym sezonie pełna humoru kino-farsa p. t. „Pokojówka szuka miejsca”. Ceny popularne.

W piątek, dnia 6. bm. przedstawienie zawieszono.

Trzydniowy turniej tenisowy w Toruniu organizowany przez T. K. S. w dniach 7, 8 i 9 czerwca w konkurencji pań i panów zapowiada się znakomicie. Wpłynął już cały szereg zgłoszeń wybitniejszych tenisistów z Poznania, Warszawy, Bydgoszczy, Torunia, Grudziądza i innych miast. Zamknięcie zgłoszeń 4 czerwca.

Z Konserwatorium Muzycznego w Toruniu. Bieżący rok szkolny zakończy się dnia 28. bm. w którym to dniu zostaną wydane świadectwa szkolne. Dnia 22. bm. odbędzie się popis rytmiki i muzyczny uczniów z kursów przygotowawczego i niższego. Dnia 23. bm. odbędzie się egzamin dyplomowy 3 uczniów z klas fortepianu i skrzypiec a 25. bm. odbędzie się ogólny popis muzyczny. W czasie od 15 do 25 czerwca odbędą się wpisy uczniów na przyszły rok szkolny 1930-31. Egzamina wstępne odbędą się w dniach 26 i 27 czerwca br.

UNISLAW. Wielki koncert. Zorganizowane w Unisławiu jesienią ub. roku Towarzystwo śpiewu „Harmonja” urządziło w Unisławiu w niedzielę, dnia 8 czerwca br. w ogrodzie p. Mądzejewskiego (naprzeciw cukrowni) o godzinie 4-tej po poł. swój pierwszy koncert z współudziałem męskiego chóru „Harmonja” z Chelma. Równocześnie odbędzie się kręglowanie o nagrody w kręgli przy cukrowni, strzelanie z wiatrówek, losowanie kołem szczęścia oraz szereg innych miłych niespodzianek. Do koncertu zaangażowano orkiestrę 66 p. p. z Chelma w specjalnie licznym składzie. Po koncercie odbędzie się zabawa towarzyska do rana. Komitet nie szczędzi starań i pracy, aby zapowiedziany koncert i zabawa odbyły się jak najwspanialej, w prawdziwie polskim nastroju i serdeczności.

Z Grudziądza.

Nabożeństwa Polskie w kościele ewangelickim w Grudziądzu. W Grudziądzu żyje pewna liczba Polaków - ewangelików, którzy ostatnio poczynili starania o nabożeństwa polskie oraz o pastora Polaka. Starania te uwiecznione zostały częściowo pomyślnym rezultatem. Komitet zaprasza wszystkich ewangelików - Polaków na nabożeństwo polskie, odbyć się mające w pierwszy dzień Zielonych Świątek o godz. 4 po poł. w kościele ewangelickim.

Dyrekcja Państw. Gimnazjum w Grudziądzu podaje do wiadomości, że wpisy uczniów do klasy pierwszej odbywać się będą od dnia 5 do 18 czerwca włącznie, od godz. 12 do 13 oraz od 17 do 18 w kancelarii dyrekcji. Do klasy pierwszej przyjmuje się młodzież od 9 i pół do 12 lat. Przy zgłoszeniu należy przedłożyć: 1) metrykę chrztu lub urodzenia; 2) świadectwo powtórnego szczepienia ospy; 3) świadectwo odesłania ze szkoły, do której uczennica poprzednio uczęszczała. W tym samym terminie odbywać się będą wpisy uczniów do klas od drugiej do siódmej włącznie. Do klasy ósmej można przyjąć uczennicę jedynie za zezwoleniem kuratorium.

Strzelanie Bractwa Strzeleckiego. Wśród innych różnych imprez, które się w niedzielę w Grudziądzu odbywały, miało miejsce również strzelanie Bractwa Strzeleckiego w Strzelnicy. Do zawodów stanęła spora liczba członków. Wyniki były nadzwyczaj dodatnie. Na tarczy Łubkowej, gdzie decyduje najlepszy strzał, zdobył kubek p. Peikert przez dwie dwudziestki, a nagrody zdobyli również dwudziestkami pp.: Matuszewski, Sliwa i Wawrzyniak. Rezultaty w tarczy pieniężnej, gdzie obowiązała największa ilość pierścieni również były dobre. Po bardzo zaciętej walce wyszedł zwycięsko p. Polley z 57 pierścieniami, następni z kolei po 56 byli pp.: Matuszewski, Peikert, Czapczyk i Grobelny. Po proklamacji zwycięzców przez komendanta Bractwa p. Kellasa, bawiono się jeszcze kilka chwil wśród rodzin i miłych gości w Strzelnicy. Zaznaczyć wypada, że strzelnica obecnie po powiększeniu sali i ubikacji restauracyjnych staje się coraz więcej ulubionym miejscem spotkania spacerowiczów zwłaszcza, że orkiestrę tam co niedzielę doborowy zespół.

Państw. gimnazjum klasyczne w Grudziądzu. Zgłoszenia uczniów pragnących wstąpić do gimnazjum przyjmuje dyrekcja w dniach od 6 do 18 czerwca br. w godzinach od 11 do 12. Przy zgłoszeniu należy przedłożyć: 1) metrykę urodzenia, 2) świadectwo powtórnego szczepienia ospy, 3) ostatnie świadectwo szkolne, 4) świadectwo moralności (tylko uczniowie, którzy przekroczyli 14 rok życia). Do klasy pierwszej przyjmuje się kandydatów w wieku od lat 9 i pół do 12, do klasy drugiej i wyższych kandydatów w odpowiednio wyższym wieku. Przy-

LIDZBARK. Występ Teatru Miejskiego z Torunia w Lidzbarku. W piątek, dnia 6. bm. Teatr Miejski z Torunia zjeżdża do Lidzbarka i odegra o godz. 8 wiecz. w sali Ogrodu Towarzystw jedno z największych arcydzieł polskiej komedji, nieśmiertelną 4-aktową „Zemstę za mur graniczny” Aleksandra hr. Fredry. Bilety w cenie od 1,00—3,50 zł są już do nabycia w księgarni Drwęcy.

Chelma.

Odnaczonym srebrnymi krzyżami zasługi pp.: starszemu radcy Dzięgielewskiemu, sekretarzowi Miejskiego Urzędu Bezpieczeństwa i Porządku Publ. Wiśniewskiemu i mistrzowi dekarskiemu Zyblewskiemu składamy serdeczne gratulacje.

Omali nieszczęście. Przejeżdżał ul. Mickiewicza woźnica. Do jednego woza przyczepiony był drugi wóz. Niesforne dzieci uwiesiły się za drugi wóz i w pewnym momencie ten się urwał, tocząc się po ulicy. Gdyby nie pomoc przechodniów, wypadek ten pociągnąłby za sobą groźniejsze następstwa.

Kino „Słońce” wyświetla wielki dramat serc w Krainie Faraonów p. t. „Biały Szeik” i nadprogram wesoła komedia oraz wielki dramat Domino.

Kino Krystal wyświetla dramat historyczny p. t. „Król żebrałków” i nadprogram.

Szczepienie ochronne przeciw ospie. Pierwsze szczepienie przeciwko ospie odbędzie się dnia 16. bm., powtórne dnia 17. bm. o godzinie 8 rano w sali gimnazjum. Oględziny odbywać się będą w dniach 23 i 24 czerwca.

Egzaminy maturalne przy tut. gimnazjum humanistycznym odbywały się w dniu 30 i 31 ubm. pod przewodnictwem p. dyr. Bonina i p. wizytatora Biedowicza. Do egzaminu dopuszczono 15 kandydatów z których wszyscy złożyli egzamin dojrzałości, a mianowicie pp.: Mięczysław Boryczko, Stanisław Mandzel, Bronisław Echaust, Wilhelm, Kasiński Julian, Miller Henryk, Nowatke Bronisław, Peplan Józef, Rotta, Władysław Stańczak, Alfred Strużyna, Józef Tarkowski, Stanisław Tollik, Paweł Tajkowski, Helmut Weiss i Bronisław Wroniewicz.

mowanie uczniów do klasy ósmej zależne jest od każdorazowego zezwolenia Kuratorium Okręgu Szkolnego Pom.

Wycieczka Chrześc. Zjednoczenia Zawodowego do Dragacza. W drugie święto Zielonych Świąt dnia 9. bm. urządziła ruchliwa na terenie naszym Chrześc. Zjednoczenie Zawodowe, swą doroczną wycieczkę połączoną z zabawą lato-wą do Dragacza do tak zwanej oberży czerwonej p. Kikulskiego. Program wycieczki: Zbiórka członków i sympatyków o godz. 14 przed sekretariatem Ch. Z. Z. ul. Groblowa 5, skąd wyruszy z rkiem i z sztandarem kręgowym do Dragacza. W ogrodzie p. Kikulskiego odbędzie się koncert orkiestry S. M. P., gry towarzyskiej, strzelanie do tarczy, hoło szczęścia i t. p. Komitet zabawowy czyni wysiłki, aby Szan. Publiczności pobyt uprzyjemnić, przygotowując różne miłe niespodzianki. Wieczorem w sali zabawa taneczna. Szan. Obywatelstwo m. Grudziądza i okolicy, gorąco się uprasza o łaskawe poparcie usiłowań zarządu Ch. Z. Z. przez wzięcie masowego udziału w tej zabawie.

Dobry trening kolarzy. W niedzielę wieczorem wrócili z wycieczki czolowi kolarze „Sokoła” I. pp.: Jamroga i Zieliński przebywając przestrzeń Grudziąd — Warszawa — Lublin — Sandomierz — Rzeszów — Krosna — Tarnów — Kraków — Kielce — Radom — Warszawa — Grudziąd, tj. około 1500 klm. w 6 dniach, przygotowując się do tradycyjnego „Biegu dokoła Polski”.

Zebrań Tow. Ogródków Działkowych. W piątek dnia 6. bm. o godz. 7,30 wiecz. odbędzie się na Górze Zamkowej w restauracji u p. Bublitz nadzwyczajne walne zebrań członków Tow. Ogródków Działkowych w Grudziądzu, na które zaprasza się członków. Ze względu na bardzo ważne sprawy będące na porządku obrad, uprasza się o jak najliczniejszy udział.

Walny zjazd Stowarzyszenia Drukarzy w Polsce odbędzie się w Zielone Świątki w Poznaniu.

Walny Zjazd Delegatów Stowarzyszenia Drukarzy i Pokrewnych Zawodów w Polsce odbędzie się 7, 8 i 9 czerwca (Zielone Świątki) w Poznaniu na salce Piwnicy Ratuszowej (Stary Ratusz), jak następuje: W sobotę o godz. 20. witanie delegatów w Piwnicy Ratuszowej poczem pogawędka koleżeńka. W niedzielę Msza św., poczem o godz. 9 wspólne śniadanie, a o godz. 10 otwarcie zjazdu. M. in. znajdują się w programie sprawozdania: sprawa Domu Drukarza Polskiego. Udzielenie absolutorjum wydziałowi głównemu. W poniedziałek: przedyskutowanie wniosków dotyczących zmiany statutu i regulaminu oraz powzięcie uchwał, sprawy organizacyjne, sprawy zarobkowe, cennikowe i bezrobocia, wolne głosy itd.

KRONIKA

Bydgoszcz, dnia 5 czerwca 1930 roku.

KALENDARZYK.

Dziś: Bonifacego, Doroteusza.
Jutro: † Norberta w., Klaudjusza.
Wschód słońca: godz. 3,43.
Zachód słońca: godz. 20,14.

DYŻURY APTEK:

Od poniedziałku dnia 2 czerwca b. r. do poniedziałku 9 czerwca br. pełnią dyżur:
1) **Apteka pod Łabędziem;**
2) **Apteka Kuźaja,** ul. Długa 57, tel. 300.

— Biblioteka Miejska (Stary Rynek im. Marsz. Piłsudskiego 1) otwarta codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt od godz. 9—14 i od 7—20. Pracownia Naukowa i Czytelnia pism codziennie od 10—13 i od 17—20. Wypożyczalnia codziennie od godz. 11—13½ i od 17—18½.

— Muzeum Miejskie przy Starym Rynku otwarte codziennie od 10—4, w niedzielę od 11—2.

— Biblioteka Ludowa (Jana Kazimierza nr. 9). Wypożyczalnia otwarta codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt od 12—13, ponadto w poniedziałki, środy, czwartki i piątki od 17—19, we wtorki i soboty od 15—19.

TEATR MIEJSKI.

Dziś o godz. 8-jej wieczór w operetce „Frasquita” Lehara, w roli tytułowej ujrzymy najświetniejszą jej przedstawicielkę, p. Melę Grabowską, primadonnę Teatru Wielkiego w Poznaniu, która przyjechała na jeden jedyny występ. Kreacja znakomitej Frasquity — Grabowskiej pozostawia niezatarte wrażenie na widzu i słuchaczu mocą talentu, prześlicznego głosu i żywiołowego temperamentu artystki. Sekundować będą świetnemu Gościowi pp.: Wańska, Laskowski, Józefowicz, Oledzki i inni. Przy pulpicie kap. Turkiewicz.

W sobotę premiera operetki „Ewa” Lehara. Pełne próby tej nowości odbywają się pod kierunkiem pp.: Turkiewicz i Józefowicza.

Piszą nam:

Pozwólcie do Waszych wczorajszych wywodów o konieczności ochrania Prezydenta Rzeczypospolitej dorzucić parę uwag.

Zdumiewająca jest rzecz, że gdy z okazji debat nad zmianą Konstytucji wszystkie stronnictwa wzmocnienie władzy i autorytetu Prezydenta uznały za konieczność, równocześnie premier Sławek widzi się zmuszony do wydania pewnego rodzaju kurendy prasowej, wzywającej do nieponiewierania Osoba, o której majestat wszystkie stronnictwa zgodnie walczą.

Paradoksalny kontrast między słowem a czynem! Przyczyny tego należy szukać w naszym długoletnim wychowaniu narodowym. Wzrosł w destrukcyjnej atmosferze walki z rządami zaborczymi, przywykł do poniżania zaborczych autorytetów, z największym trudem naginamy się do uznania autorytetów własnych. Najchętniej rzucamy hasła burzące na rzeczy ustalone. Na dnie naszej psychiki narodowej drzemie wieczny anarchizm, i niewielkich trzeba bodźców, aby go obudzić.

Krytyka obieralnego, konstytucyjnie odpowiedzialnego zwierzchnika władzy wykonawczej jest w państwach politycznie dojrziałych prowadzona z największą ostrożnością. Wymaga tego racja stanu. Ona zabrania odbywania publicznych „sądów” i wydawania wyroków przed forum ulicy. Ona nakazuje zniżać głos krytyki tam, gdzie w

Kto chce
PIANINO 4779
dobrze i tanio zakupić,
niech się do największej Fabryki Pianin
B. SOMMERFELD
BYDGOSZCZ, ULICA ŚNIADECKICH 56
zwróci.

PIERWSZORZĘDNE REFERENCJE
Dogodne warunki spłaty. — Długoletnia gwarancja.

grę wchodzi uosobienie majestatu państwa i narodu.

Jakżeż odmienny przykład wyrobienia politycznego dały nam Niemcy. Właśnie w ten poniedziałek skazany został w Berlinie red. Göbbels na 800 marek kary za znieważenie Hindenburga. Prasa niemiecka wyrok ten przyjęła głośnym protestem. Domaga się mianowicie dla oszczędności kary więzienia, uważając (i bardzo słusznie), że grzywna nie jest dostateczną ekspiacją za znieważanie majestatu państwa.

U nas za mord, popełniony na najwyższym Dostojniku Państwa, opozycja dzisiaj wołała niegdyś o wyrok uwalniający!

— Nowe rozporządzenia. „Dziennik Ustaw” nr. 42 zawiera m. in. nowe rozporządzenia: 1) o stosunku służbowym pracowników Państwowego Monopolu Spirytusowego, 2) w sprawie zwrotu cła przy wywozie masła, 3) o dostosowaniu uposażenia członków zarządu i pracowników związków komunalnych do uposażeń funkcjonariuszów państwowych i inne.

— Zjazd okręgowy Związku Pracowników Pocht, Telegrafów i Telefonów odbędzie się 14 bm. w Bydgoszczy. W dniu tym przybędą do naszego miasta delegaci z całego Pomorza, które terytorjalnie wchodzi w obręb dyrekcji bydgoskiej. Po mszy św. w kościółku Klarysek obrady rozpoczną się o godz. 9.

Polsko-francuska szkółka p. Marji Régamey, Cieszkowskiego 20, z sekcją froeblovską i z trzema kompletami według programów klas wstępnych szkół średnich oraz francuską konwersacją podczas gry i zabawy, przyjmuje zapisy na nowy rok szkolny od dnia 16 bm. codzień od godz. 12—13. Duży ogród, warunki higieniczne, nadzór wzorowy, liczba dzieci ściśle ograniczona. (14798)

— Nowy wynalazek Bydgoszczanina. Do Urzędu Patentowego wpłynęło podanie na udzielenie patentu p. Karbownikowi Eugenjuszowi z Bydgoszczy na wynalazek „zegar-automat” do samoczynnego uruchamiania radiodiodniorników i na „hamulczyk gramofonowy”, który wspólnie z „zegarem-automatem” ma na celu zastąpienie budzików, gdyż przez nastawienie „zegara” na żadaną godzinę gramofon zostaje automatycznie uruchomiony.

Wynalazek ten uzupełnia brak w radiodiodniornikach, dając radio-słuchaczom możliwość, uruchamiać aparaty automatycznie. Wystarczy nastawić tylko „zegar” i aparat posłuszny automatu, o każdej nastawionej godzinie włącza aparat, oszczędzając prętem lamp i energii.

Komunikat.

Posiedzenie konstytuujące Komisji Sędziowskiej Jubileuszowej Wystawy Ruchomej, odbędzie się w czwartek, dnia 5. bm. w Biurze Wystawy.

W skład Komisji wchodzi pp.: Bolesław Kasprzewicz, Prezydent Honorowy Izby Przem.-Handlowej; Dr. Konrad Kasperowicz, dyr. Firmy Fiebrandt; Inż. Tadeusz Mieczkowski, dyrektor Firmy „Impregnacja”; Władysław Kuta, właściciel młyna; Antoni Piliński, przemysłowiec; Inż. Franciszek Siemiradzki, dyr. Szkoły Przemysłowej; Władysław Maciejewski, dyr. Bydgoskiego Domu Konfekcyjnego; Dr. Tadeusz Rzepecki, predest. Izby Przem.-Handlowej; Julian Sokółowski, dyr. S. Akc. „Fema”.

Komisja ma na celu przyznanie odznaczeń Wystawy Ruchomej oraz postawienia propozycji, co do odznaczeń rządowych (Dyplom Uznania, Medali Złoty, Srebrny i Bronzowy, List Pochwalny Min. Przem. i Handlu).

Nagrody na konkurs orkiestr na Wystawie Ruchomej który odbędzie się dnia 7. bm., zostały wystawione na pokaz obok Biura Wystawy. (14799)

Silka najlepszy napój orzeźwiający
Browaru Bydgoskiego
Sp. z o. o. (11607)
ul. Ustronie 6. Tel. 1603 i 1608

— Z Wystawy Ruchomej. Posiedzenie konstituujące komisji sędziowskiej Jubileuszowej Wystawy Ruchomej, odbędzie się w czwartek, 5 bm. w biurze Wystawy. W skład komisji wchodzi: pp. Bolesław Kasprówic, prezydent honorowy Izby Przemysłowo-Handlowej; dr. Konrad Kasperowicz, dyr. firmy Fiebrandt; inż. Tadeusz Mieczkowski, dyr. firmy „Impregnacja”; Władysław Kuta, właściciel młyna; Antoni Piłiński, przemysłowiec; inż. Franciszek Siemiradzki, dyr. Szkoły Przemysłowej; Władysław Maciejewski, dyr. Bydgoskiego Domu Konfekcyjnego; dr. Tadeusz Rzepicki, przedst. Izby Przem.-Handl.; Julian Sokółowski, dyr. S. Akc. „Fema”. Komisja ma na celu przyznanie odznaczeń Wystawy Ruchomej oraz postawienia propozycji, co do odznaczeń rządowych (dyplom uznania, medal złoty, srebrny i brązowy, list pochwalny Min. Przem. i Handlu).

— Dyrekcja Żeńskiego Katolickiego Gimnazjum Humanistycznego miasta Bydgoszczy, ul. Staszica 8—11, (pełne prawa gimn. państw. lit. a) podaje do wiadomości, że egzaminy wstępne do kl. pierwszej oraz czwartej odbędą się w dniach 23, 24 i 25 bm., zaś do wszystkich innych klas gimnazjalnych i wstępnych w dniach 26 i 27 bm. Egzaminy rozpoczynają się o godzinie 8 rano.

— Zarząd Koła Przyjaciół Harcerskiej Drużyny Morskiej im. gen. Marjusza Zaruckiego uprzejmie zaprasza swych członków na nadzwyczajne walne zebranie, które odbędzie się w dniu 12 czerwca br. o godz. 19,30 w „Resursie Kupieckiej”. Obecność wszystkich członków b. pożądana.

— Bydgoskie Bractwo Prawosławne. W piątek 6 bm. odbędzie się walne zebranie członków Bydgoskiego Prawosławnego Bractwa w cerkwi Bractwa, o godz. 7 po poł.

— O polewanie ulic. Publiczność, która brała udział w poświęceniu boiska im. Świąt przy ulicy Nakielskiej w dniu 1 bm. uskarża się na tumany kurzu, jakie się wznosiły na tej ulicy podczas przejazdu samochodów. Należałoby częściej polewać ulicę wodą, a zwłaszcza w tym dniu, gdzie spodziewany był większy napływ publiczności.

— Towarzystwo Głównastyczne „Sokół” Bydgoszcz V (Okole—Wilczak) z okazji poświęcenia boiska im. Świąt na Wilczaku składa serdeczne podziękowanie: Księdzu proboszczowi Skoniecznemu, p. prezydentowi m. Bydgoszczy dr. Śliwińskiemu, p. generałowi Thomméemu, przedstawicielom wojskowym, komendantowi P. W., p. por. Szymanowskiemu, Miejskiemu Komitetowi Wych. Fiz. i P. W., radcy Spikowskiemu, por. Matuszewskiemu, radcy Raczkowskiemu, inż. Wasielewskiemu, inż. Tychniowiczowi, przedstawicielowi Redakcji „Dziennika Bydgoskiego” oraz dr. h. c. prezesowi Wydziału Sokolic Redaktorowej Teskowej, zarządowi V Okręgu „Sokołów”, delegatom następujących towarzystw: Klubu Wojsk. 61. p. p. Wilk., Stow. Młodzieży Polskiej Gwiżdża, Powst. i Wojak, Macierz, Powst. i Woj. Wilczak—Okole, Tow. Powst. z roku 1918/19, Klubu Sportowego Siła, Amator, Sokoła Żeńskiego, Sokoła gniazda I, II, III, IV, VIII. i konnego, Szkołę Marcinkowskiego za pośrednictwem rektora Kalasa i nauczyciela Walińskiego, Inspekcji Dróg Wodnych, firmie Blumwe i Syn, hrabinie z Potulic oraz wszystkim obywatelom, którzy brali udział w tej uroczystości.

Jubileusz propagandy wytwórczości krajowej.

W r. 1910 grono działaczy społecznych z p. Gajzlerem, s. p. H. Kondratowiczem i p. J. Bleszyńskim na czele zorganizowało Wystawę Ruchomą Prób i Wzorów Przemysłu Krajowego, mającą na celu uświadomienie ludności b. zaboru rosyjskiego o wyrobach przemysłu wszystkich trzech dziedzin. W tym celu urządzono wystawy we wszystkich miastach b. Kongresówki, bo dalej nie zezwolono Wystawie rozwijać swej propagandy. Również Wystawa reprezentowała przemysł polski na wystawie w Kijowie i Petersburgu, osiągając doskonałe wyniki.

W r. 1925 wznowiono działalność Wystawy Ruchomej, aby przeciwdziałać zgubnym dla interesu państwa skłonnościom kupowania wyrobów zagranicznych, co doprowadziło częściowo do załamania się złotego. Zakres działalności Wystawy został znacznie rozszerzony. Zadaniem jej było informowanie sfer gospodarczych o dorobku przemysłowym poszczególnych dziedzin. Obecnie najważniejszym zadaniem Wystawy jest propaganda wśród najszerszych warstw społeczeństwa konieczności popierania wytwórczości krajowej.

Od chwili wznowienia działalności Wystawy Ruchomej w Polsce niepodległej zostało urządzonych sto Wystaw, a w tem trzy zagraniczne w Rumunii, Szwecji i w Gdańsku, gdzie Wy-

JOACHIMSTHALSKI KOMPRES RADOWY „RADIUMCHEMA”

jest dobrodziejstwem dla cierpiącej ludzkości.

Kompresy te zalecają najwybitniejsi lekarze i profesorowie chorzy na reumatyzm, artretyzm ischias, nerwoból, objawy starości i choroby kobiece. Żądajcie bezpłatnych prospektów od:

„RADIUMCHEMA”
Warszawa
ul. Śniadeckich 22/o telefon 283—11

Gł. Skład 12242
Apteka Dr. HEINRICH
Warszawa, Plac Teatralny

Matkobójca Cechman przed sądem. Skazany za umyślne zabicie matki na 5 lat więzienia.

Pamiętną jest naszym czytelnikom tragedia, jaka się rozegrała dnia 23 stycznia rb. w domu p. E. przy ulicy Poznańskiej 22, gdzie 19-letni Kazimierz Cechman zastrzelił swoją matkę, a następnie oddał dwa strzały do siebie, jeden w pierś, drugi w głowę. Matka została zabita na miejscu, matkobójca zaś skutkiem zadanych sobie ran przeleżał kilka tygodni w szpitalu, tracąc już na zawsze wzrok.

Dnia 2 bm. przed wzmocnionym wydziałem karnym tutejszego Sądu Okręgowego, pod przewodnictwem p. dyr. Radłowskiego, z udziałem sędziego p. Góralewicza i 5 sędziów niezawodowych, odbyła się rozprawa karna przeciw młodemu matkobójcy. Oskarżał wiceprokurator p. Turasiewicz, bronił oskarżonego adwokat dr. Szlenk.

Niewidomego oskarżonego wprowadziło na salę dwóch dozorców; zachowanie jego było apatyczne. Do winy się nie przyznawał, twierdząc, że strzał padł przypadkowo podczas czyszczenia browninga.

Otwierając szufladkę nocnej szafki — mówił — zauważyłem leżący rewolwer, który był zardzewiały, wziąłem go więc ze sobą do kuchni, celem oczyszczenia, nie sprawdzając jednak przedtem czy rewolwer jest nabyty, względnie zabezpieczony.

W kuchni zabrałem się najpierw do czyszczenia sobie butów szmatą, trzymając w lewej dłoni rewolwer, którego cyngiel w pewnym momencie zaczepił się o szmatę, powodując nieszczęśliwy wystrzał, godzący śmiertelnie w matkę. Widząc, co się stało, skierowałem broń do siebie, oddając dwa strzały. Ranny przeleżałem 6 tygodni w szpitalu, tracąc wzrok.

Na zapytanie przewodniczącego, dlaczego zeznawał w śledztwie, że podczas kłótni z matką o węgiel na opał, którego mu matka nie chciała udzielić, w zdenerwowaniu pochwycił rewolwer rzekomo dla postrachu, sądząc, że nie jest nabyty, i wystrzelił z niego do matki, odpowiedział, że był prawie nieprzytomny i nie wiedział co mówił.

Świadek p. E., u którego denatka była gospodynią i w którego mieszkaniu rozegrała się tragedia zeznał, że wszedłszy do kuchni, wezwał oskarżonego, aby udał się z nim do piwnicy po węgiel. Oskarżony szedł przed nim, świadek zaś idąc w tyle, zauważył, że oskarżony trzyma w ręku rewolwer, za co skarcił oskarżonego, a to samo uczyniła i denatka. W tym momencie padł strzał, który ugodził śmiertelnie denatkę, poczem oskarżony wymierzył dwa strzały do siebie. Świadek nie widział, aby oskarżony mierzył z browninga i nie wie czy strzał był przypadkowy, czy umyślny.

Tutaj przewodniczący zapytuje świadka, dlaczego zeznał w śledztwie inaczej, a mianowicie, że strzał oddany był przez oskarżonego podczas kłótni z denatką?

— Byłem oszołomiony i możliwym jest, że zeznawałem inaczej — odpowiedział świadek.

Inni świadkowie zeznali, że między synem a matką, były częste nieporozumienia i sprzeczki.

Sąd po przeprowadzonej rozprawie, wydał wyrok skazujący oskarżonego za **umyślne zabójstwo matki w chwili zdenerwowania na 5 lat więzienia**, uwzględniając przy wymiarze kary wszystkie okoliczności łagodzące.

Rozpaczliwe położenie emerytowanych robotników, wdów, sierot i inwalidów kolejowych.

W ubiegły wtorek odbyło się miesięczne zebranie tut. Związku Emerytowanych Robotników, Wdów, Sierot i Inwalidów Kolejowych województw zachodnich w lokalu p. Mellera przy udziale około 100 członków. Obrady zagał prezes p. Bejtka. Protokół z ostatniego zebrania odczytała sekretarka p. Bejtkówna, poczem wygłosił referat red. Kobierski.

Nad referatem wywiązała się ożywiona dyskusja, w której zabierali głos pp.: Bejtka, Cyrka, Walczak, Zawierowski, Szajter, Najdowski, Koperski, Sztucki, Rybak, Mrówczyński i inni. Wszyscy mówcy żalili się na swe ciężkie położenie i swych rodzin. Żyją oni w nędzy, gdyż zaopatrzenie emerytalne nie wystarcza o niejednych na najskromniejsze wyżywienie. Dzieci niejednokrotnie idą do szkoły głodne. O odpowiednim ubraniu wogóle niema mowy.

Kasa emerytalna w Poznaniu na każdy wniosek wspomnianej organizacji reaguje, jednak dzieje się to z przysłowiowem złotem, który ma zawsze czas... Sprawa emerytowanych robotników, wdów, sierot i inwalidów kolejowych do tej pory nie jest jeszcze uregulowaną. Ministerstwo pracy i opieki społecznej dopiero opracowuje odpo-

— Tradycyjny obchód czeladzi piekarskiej. Starym zwyczajem tutejsze T-wo Zjednoczonej Czeladzi Piekarskiej urzędują w pierwsze święto Zielonych Świąt, 8 bm., obchód tradycyjny. W dniu tym ulicami naszego miasta przejdzie pochód piekarskiej czeladzi ze sztandarem, który uda się do „Strzelnicy”, gdzie o godz. 3 po poł. odbędzie się koncert muzyczny, a wieczorem zabawa taneczna z rozmaitemi niespodziankami. Goście będą się delectować świeżymi ciastkami, tortami i innymi smakołykami za bezcen. Można będzie również wygrać b. cenne i pożyteczne fanty. Czeladź piekarska zaprasza do siebie całą Bydgoszcz jak najserdeczniej.

wiedni projekt o ubezpieczeniu emerytalnym. Nim ta sprawa zostanie załatwiona, to jeszcze dużo wody upłynie, a nędza, jaka panuje wśród robotników emerytowanych, wdów i sierot oraz inwalidów kolejowych wzrasta z dnia na dzień, doprowadza ich do rozpacz. W imię więc sprawiedliwości chrześcijańskiej apelujemy do władz państwowych, aby tę palącą sprawę jak najrychlej załatwiły.

W wolnych głosach omówiono sprawy dotyczące usprawnienia całej działalności organizacyjnej. Upoważniono zarząd, aby zwrócił się do red. Bigońskiego o pomoc, który niezawodnie ich prośbie nie odmówi. W związku z zatrzymaniem kilku członkom zapomóg świątecznych wybrano delegację w osobach p. prezesa Bejtkego i p. Szymańskiego, którzy udadzą się do Kasy Emerytalnej w Poznaniu.

Zarzuty stawiane przez niektórych b. członków pod adresem zarządu obecnego okazały się zwykłym kłamstwem, które wszyscy członkowie potępiają jak najenergiczniej. Cały zarząd cieszy się zaufaniem organizacji.

Po wyczerpaniu porządku dziennego prezes p. Bejtke zamknął obrady hasłem: „Cześć emerytom!”.

Pocałunek.

Są pocałunki tak słodkie jak miód, Który nam pszczoła w dzień lipcowy zbiera. Kiedy ust młodych spotyka się głód, [ra, A nasycenie niebo nam otwiera.

Lecz pocałunek także inny znam, Na myśl którego zbierają mię mdłości, I chciałbym schronić się za tysiąc bram. To pocałunek jest rzeczywistości.

On to odbiera mi do życia gust, Zdziera miłości i szczęścia powaby, Bo jest to niby pocałunek ust Starej, bezzębnej, oślinionej baby.

Gdy rzeczywistość dotknie moich warg, Nie znajdę w duszy swej weselszej nuty, Schylam ku ziemi jak niewolnik kark I chodzę smutny, inilczący i struty!

Henryk Zbierchowski.

Przyjdź na Wystawę Ruchomą w Bydgoszczy i oglądnij kilimy i dywany ręczne znanej z dobroci wytwórni A. Thier ze Lwowa, plac św. Ducha. (14778)

Godnym zaufania udziela się kredytu na miejscu. Ceny własne. Wielki wybór.

— Popis rytmiki. W dniu 7 bm. urządza Rodzina Wojskowa Koło bydgoskie, w auli gimnazjum Kopernika (Plac Kochanowskiego). Początek o godz. 16,30. Bilety wstępu w cenie od 50 gr do 2 zł do nabycia w sekretarjacie R. W. ul. Jagiellońska 9, lub w dniu popisu przy kasie. — Sekcja kulturalno-oświatowa R. W. niniejszem zawiadamia pp. członkinie, że urządza trzy wycieczki do kolejowej hodowli jedwabników celem obserwacji. Wycieczki odbędą się we czwartek 5, 12 i 18 czerwca. Zbiórka uczestników każdorazowo w sekretarjacie R. W., Jagiellońska 9 o godz. 17.

— Zwalczajmy przyszcycę! W najbliższym numerze „Orędownika m. Bydgoszczy” ukaze się rozporządzenie wojewody poznańskiego dotyczącego zwalczania zarazy bydłowej — przyszcycy, na które zwracamy zainteresowanym kołom naszych czytelników specjalną uwagę. Targi i jarmarki na bydło i świnie w całym województwie poznańskim są zakazane, jak również zakazane jest prowadzenie handlu domokrajnego zwierzętami racicowemi, a także, że z powodu przyszcycy dopuszczone do obrotu jest mleko tylko odpowiednio wyjałowione (na ogniu przegotowane, lub nagrzane parą wodną do 85° C., lub nagrzane do 70° C. i w tym stopniu utrzymane przez ½ godziny); naczynia zaś do mleka używane powinny mleczarnie oraz sklepy, mające mleko na sprzedaż, oddawać dostawcom w stanie oczyszczonym i odkażonym.

— Rozpoznana. Dnia 31 ubm. zgłosiła się do pierwszego komisariatu policji państwowej niejaka Gertruda Szmidt, prosząc o udzielenie jej noclegu. Policja jednak rozpoznała w niej oddawna już poszukiwaną przez władze za oszustwo i zatrzymała ją na dłuższy czas w swych apartamentach.

PROGRAM RADJOFONICZNY.

PIĄTEK, 6 CZERWCA.

WARSZAWA. 12,10: Muzyka z płyt gramofonowych. 17,15: „O obowiązkach lokatora i gospodarza” — adv. St. Peszyński. 17,45: Koncert popołudniowy. Muzyka lekka. 19,10: Giełda rolnicza. 20,15: Koncert symfoniczny z Doliny Szwajcarskiej poświęcony twórczości Czajkowskiego. Po koncercie retransmisja ze stacyi zagranicznych.

POZNAŃ. 13,05—14,00: Koncert gramofonowy. 14,00—14,15: Notowania giełdy pien., zboż., towarowej i cen targ. Rzeźni miejsk. 16,50—17,05: Odczyt misyjny p. t. „Z terenów misyjnych”. 19,35—19,50: Interludjum muzyczne. 22,45—24,00: Muzyka z cukierni „Polonia”.

Niniejszem podajemy do wiadomości, że niżej wymienione banki będą w sobotę tj. 7 czerwca br. zamknięte.

Jedynie kasy wekslowe będą czynne od godziny 9-ej do 10-ej.
Bank Ludowy Sp. z nieogr. odpow. w Bydgoszczy
Bank M. Stadthagen Tow. Akc. Bydgoszcz (14844)
Bank Związku Spółek Zarobkowych Sp. Akc. Oddział w Bydgoszczy
Komunalna Kasa Oszczędności miasta Bydgoszczy, Bydgoszcz
Komunalna Kasa Oszczędności pow. bydgoskiego, Bydgoszcz
Spółdzielczy Bank Bydgoski Spółdz. z ogr. odp. Bydgoszcz

— **Odczyt „O misjach w Chinach”.** W piątek, dnia 6. bm. o godz. 8 wiecz. w Domu Kat. na Wilczaku, ul. Miedza 2, wygłosi O. Piotrowski, franciszkanin, misjonarz z Chin wykład p. t. „O misjach w Chinach” z przezrocza mi i z filmem. Uprasza się o jak najliczniejszy udział.

— **Wyeksmitowany z mieszkania.** Herman Sommerfeld, zamieszkały ostatnio przy ulicy Konopnej 1 a, będąc wyeksmitowany z mieszkania, zwiózł swoje meble przed starostwo grodzkie, od strony ulicy Bernardyńskiej i tam się z nimi rozlokował. Policja zawiadzała wóz spedytorski firmy Hartwig, który zabrał rzeczy na przechowanie.

— **W bólach przedporodowych.** Dnia 4. bm. o godz. 9.15 rano posterunkowy pełniący służbę zauważył na placu Teatralnym, jakąś młodą kobietę, stojącą pod ścianą domu i kurczącą się w bólach. Wprowadziwszy kobietę do bramy, zawiadzał pogotowie ratunkowe, lekarz którego stwierdził u kobiety ostatnie już bóle przedporodowe i zarządził natychmiastowe przewiezienie jej do miejskiej kliniki położniczej. Była to 25-letnia R. B., zamieszkała w Bydgoszczy.

ZABAWY.

— **Latowa zabawa „Zorzy”.** W drugie święto Zielonych Świąt urządza Tow. Młodz. „Zorza” zabawę taneczną na salce w Rynkowie. Początek zabawy o godz. 4 po poł. Tow. to nie tak dawno pobudzone do życia, prosi by zaszczyliło ją jak najliczniej swą obecnością obywatelstwo. Orkiestra doborowa.

— **Tow. Czeladzi Kat.** wraz z Klubem mandolinistów „Lutnia” urządzą dnia 15. bm. o g. 5.30 wspólną wycieczkę parostatkami do Chelma (Pomorze). Sympatycy nabyć mogą bilety w Domu Czeladzi ul. Zygm. Augusta 8. Bufet własny — fotografia przed wyjazdem.

— **Pamiętaj!** W drugie święto odbędzie się w ogrodzie i w salach Strzelnicy wielki festyn strzelecki, uroczony koncertem i najrozmaitszymi rozrywkami. Specjalny komitet zajmie się organizacją rozrywek dla dzieci. Dla dorosłych przygotowano wielkie strzelanie i kręglowanie o premje wysokowartościowe.

— **W pierwszy dzień Zielonych Świąt** odbędzie się w Strzelnicy wielka zabawa ogrodowa i taneczna, zorganizowana przez Stow. Czeladzi Piekarskiej. Kto się chce zabawić godziwie i tanio, pospiesz w I. święto do Strzelnicy.

Tow. Powst. i Woj. Opławiec urządza w dniu 8. bm. w pierwsze święto w restauracji leśnej w sali p. Ziółkowskiego w Smukale wielką zabawę ludową, bardzo urozmaiconą. Początek o godz. 15. O liczne poparcie uprasza się. Pociągi kursują z małej kolejki do Smukali i z powrotem co pół godz. od godz. 13.30 do 21.15.

PROGRAM W KINACH.

CORSO. Dziś po raz ostatni sensacyjno-detektywny dramat amerykański p. t. „Wieżnia z Sing-Sing”. Przed oczyma zdumionego widza przesuwać się tajemnicę najstraszniejszego więźnia na świecie. Nadprogram bardzo ciekawy i urozmaicony.

KRYSTAL. Dziś powtórzenie premjery ilustrującej w świetnie ujętej formie przygody młodej cudzoziemki na Węgrzech p. t. „Jad pokusy miłosnej” z Pawłem Rychterem i Ewą

Gray w rolach głównych. Obraz posiada wszystkie wartości wymagane od dzisiejszej sztuki filmowej. Nadprogram dwie arcywesołe komedje.

Pierwszy dźwiękowy kino-teatr NOWOŚCI. Wielki dźwiękowy film p. t. „Upadły anioł” jest rewelacją w dziedzinie twórczości artystycznej, ukształtowany w najbardziej właściwej formie widowiskowej, posiada mnóstwo scen kapitalnych. Dźwięk, rozmowa, śpiew — to końcowy efekt wydobyciego piękna. Przekomiczny dodatek dźwiękowy p. t. „Mażeńskie przysięgi”.

OKO wyświetla ostatnie dwa dni monumentalne arcydzieło p. t. „Szpieg”. We wtorek 10. bm. o godz. 8.30 jeden gościnny występ znakomitych artystów warszawskich na czele z Faliszewskim i Wołoskim.

PAW po długich pertraktacjach udało się obraz „Hrabia Cagliostro” zatrzymać na 1 dzień i dziś nieodwołalnie wyświetla go po raz ostatni. Gra i reżyserja mistrzowska.

WOJSKOWE wyświetla od dnia 6 do 9 bm. wielki dramat polskiej wytwórni filmowej P. A. K. w Warszawie p. t. „Tajemnica skrzynki pocztowej”. Początek seansów w dni powszednie o godz. 19 i 21; w dni świąteczne o godzinie 17, 19 i 21.

Dział społeczny.

Dziesięciolecie Kas Chorych.

Dnia 19 maja br. minęło 10 lat od chwili uchwalenia ustawy o obowiązku ubezpieczenia na wypadek choroby. W związku z tą rocznicą podaje organ Ogólnopolskiego Związku Kas Chorych bardzo ciekawe zestawienie, odzwierciedlające rozwój Kas Chorych w Polsce. Organizację tej instytucji na obszarze całej Polski ukończono w roku 1924. W roku tym kas chorych było w całym państwie 153. Liczyły one wtedy 1 602 345 członków. Obecnie istnieją 243 kasy, liczące razem 2 264 909 obywateli ubezpieczonych członków i to: mężczyzn 1 565 904, kobiet 699 005. Ilość członków rodzin, korzystających z świadczeń kas chorych wynosiła 1. I. 1930 r. 2 522 283. Z tytułu składek wpłynęło do kas chorych w roku 1928 (późniejsze dane jeszcze nie są opracowane) 184 148 000 zł. Fundusze zapasowe wzrosły w tym roku do kwoty 104 680 000 zł.

Wspaniałą rozwój chrześcijańskiego ruchu społecznego.

Chrześcijańskie Zjednoczenie Zawodowe — mimo bezrobocia — rozwija się nader pomysłnie. Ostatnio założono 5 nowych oddziałów na terenie b. Kongresówki, mianowicie 3 w Lublinie, gdzie teraz się koncentruje najsilniejsza akcja, i po jednym w Leoncinie i Ciechanowie. Ogółem przybyło odrazu przez te oddziały ca. 500 członków. Członków płatnych Ch. Z. Z. liczy w samej Kongresówce około 40.000. Bardzo dobrze i szybko rozwija się też ruch na terenie Wielkopolski. Ogółem liczba członków Ch. Z. Z. w Polsce, łącznie z temi, którzy narazie składek opłacać nie mogą, jak bezrobotni itp. — wynosi 180.000.

Włóczęga i podpalacz na ławie oskarżonych.

Przed pierwszym, wzmocnionym wydziałem karnym pod przewodnictwem p. dyr. Radlowskiego z udziałem sędziego Góralewicza i 5 sędziów niezawodowych odbyła się rozprawa przeciw 26-letniemu Stanisławowi Spychale, bezdomnemu włóczędze, oskarżonemu o podpalenie.

Oskarżony zjawił się dnia 29 listopada ubiegłego roku u sołtysa Zonty w Czuwajewie, powiatu żnińskiego, żądając przenocowania go. Sołtys dał mu wsparcie, lecz odmówił udzielenia noclegu u siebie, na co oskarżony odpowiedział wyzwiskami i groźbami, opuszczając mieszkanie sołtysa. Oskarżo-

ny powodowany zemstą, podpalił tegoż dnia wieczorem o godzinie 19 stóg żyta, stojący w pobliżu zabudowań Zonty, a sam zbiegł. Pożar jednak został wkrótce opanowany i stłumiony, ale podczas gaszenia jeszcze tego pożaru wybuchł drugi pożar stogu słomy, który to stóg spłonął doszczętnie. Okazało się, że drugi stóg również podpalił oskarżony, widząc że pożar pierwszy nie wyrządził szkody i został stłumiony.

Oskarżony przyznał się do winy. Sąd po przeprowadzonej rozprawie skazał go na 13 miesięcy więzienia. Oskarżał wiceprokurator p. Turasiewicz.

— **Zaginiona, P. Barbara** Fundament zamieszkała w Bydgoszczy doniosła policji, że dnia 22 ubm. w południe wyszła z domu jej 20-letnia córka Marja rzekomo do pracy i dotychczas nie wróciła. Jest ona wzrostu średniego, korpulentna, włosy blond przystrzyżone, okrągłej twarzy, ubrana w czarny satynowy kapelusz i płaszcz granatowy. Zabrała z sobą 4 brązowe suknie i brązową skórzaną tekę.

— **Sprzeniewierzenie.** Alojzy Kuczyński zamieszkały przy ulicy Podgórnej 5-6 zatrudniony w firmie „Matz” otrzymał dnia 14 ub. m. od firmy 160 zł gotówki w celu wykupienia towaru z ekspedycji kolejowej. Kuczyński towaru nie wykupił, lecz zabrawszy pieniądze, zbiegł w niewiadomym kierunku. Dopiero dnia 3 bm. przytrzymano go w ogrodzie Jana Kazimierza, a doprowadzony do urzędu policji, tłumaczył się, że 100 zł zgubił, zaś 60 zł zatrzymał sobie.

Większa kradzież obuwia.

W nocy z 4 na 5 bm. nieznanymi złodziejami wylamali się przy pomocy łomów, którymi wylamali drzwi do składu obuwia p. Lucji Kuby przy ulicy Rycerskiej 4, gdzie skradli większą ilość obuwia i innych towarów skórzanych, wartości 3.000 zł.

Złodzieje narzędzia, użyte do włamania pozostawili na miejscu i zbiegli bez śladu. Policja przedsięwzięła poszukiwania za włamywaczami.

Stan pogody w środę.

Obszerny wyż barometryczny, nasuwający się z północy Europy coraz bardziej ku południowi, powoduje wciąż jeszcze chłody, które zwłaszcza nocą przy pogodnym niebie przechodzą nawet w przymrozki. W ciągu nocy wczorajszej temperatura na północy Wileńskiego spadła do -3 st. a w górach do -2 st.

Chłodno było również w Skandynawji, w Anglii i w całej Europie środkowej. Pogoda upalna panowała dopiero we Włoszech, gdzie już rankiem notowano powyżej 20 st. Również wysokie temperatury panowały na Bałkanach, natomiast w środkowej Rosji było zupełnie zimno i miejscami padał nawet śnieg (Wologda).

Zapowiedź na czwartek. Dość pogodnie, w górach nieco chmurniej z możliwością deszczu; po chłodnej nocy w ciągu dnia stopniowe ocieplenie się wraz ze zmianą wiatrów na miejscowe.

W Bydgoszczy było we wczorajszą środę dosyć pogodnie, ale też stosunkowo bardzo chłodno. W ogrodach rośnie wszystko bujnie, przyczem zaznacza się brak szkodliwych owadów (z wyjątkiem chrabaszcy w niektórych okolicach poznańskiego). Na dzisiejszy czwartek zapowiada się podobny stan powietrza.

Mróz zniszczył częściowo kartolle.

Z okolicy Bydgoszczy donoszą o przymrozku jaki w dzisiejszą noc zniszczył w znacznej mierze (miejscami do połowy), kartolle, które się tak świetnie zapowiadały. Taki przymrozek w czerwcu jest osobiwością — niestety dla rolników naszych w wysokim stopniu niekorzystny.

Skutki ostatniej burzy.

(PAT) Dnia 3 czerwca po południu przeszła nad połacią Wielkopolski bardzo silna burza połączona z gradobiciem. Z wielu miejscowości nadeszły wiadomości o ogromnych szkodach, spowodowanych ulewą i gradem.

I tak w okolicy Stęszewa na zachód od Poznania grad wielkowieści orzecha zniszczył zupełnie zasiewy.

Również w powiecie śremskim szkody są poważne. Poza to w kilku miejscowościach wybuchły pożary od uderzeń piorunów. O pożarach takich donoszą m. in. z powiatów wrzesińskiego, wyrzyskiego i gnieźnieńskiego. W Nowym Folwarku pod Wrześnią od uderzenia pioruna zginęła 10-letnia dziewczynka.

Stan wody w Wiśle w dniu 5 czerwca rano: Płock 1,03, Toruń 1,01, Fordon 0,97, Chełmno 0,80, Grudziądz 0,98, Korzeniewo 1,17, Piekło 0,38, Tczew 0,17, Einlage 2,20, Schievenhorst 2,28.

„Sokół” żeński.

Dziś w czwartek ćwiczenia drużyny w sali gimn. klasycznego ul. Krasińskiego. Gremjalne przybycie drużyny z powodu ćwiczeń złotych bardzo pożądana.

Nadzwyczajne walne zebranie ODDZIAŁU ŻEŃSKIEGO „SOKOŁA”, GNIAZDA II. W JACHCICACH.

Celem utworzenia samodzielnego gniazda żeńskiego, odbędzie się w czwartek 5-go czerwca br. o godz. 7-mej wiecz. w lokalu p. Orczykowskiego, ul. Saperów 10, nadzwyczajne walne zebranie

Bandyta Jan Winiecki,

który zbiegł podczas transportowania go dnia 24 maja w Bydgoszczy.

Do wszystkich towarzystw i organizacji.

Zwracamy się do wszystkich towarzystw i organizacji z prośbą, aby zaopatrywały wszelkie komunikaty przesyłane do redakcji „Dziennika Bydgoskiego” w pieczęć towarzystwa i podpisy członków zarządu.

Komunikaty te winny być nadesłane najpóźniej do godz. 9 rano tego dnia, w którym mają się ukazać.

Komunikaty nadesłane później i nie zaopatrzone w pieczęć i podpisy zarządu nie będziemy wogóle zamieszczać.

Redakcja.

Z życia towarzystw.

Bydgoskie Tow. Wioślarskie. Przypominamy o dzisiejszej schadzce towarzyskiej na przystani. Początek o godz. 20. Goście mile widziani.

„Lutnia”. Dziś lekcja śpiewu o g. 20. Komplet konieczny.

Koło Absolwentów Szkół Wydziałowych. W piątek, 6. bm. odbędzie się posiedzenie zarządu oraz komisji zabawowej o g. 19.30 w auli szkoły wydz. Konarskiego 7.

Technicy - dentystyczni. Pierwsze walne zebranie dnia 7. bm. o g. 20 w hotelu Lengninga. Uprasza się o jak najliczniejszy udział.

Sokół II. Jachcice. Zebranie miesięczne w piątek, 6. bm. o godz. 19 w lokalu p. Orczykowskiego. Zarząd zbiera się o godzinie wcześniejszej.

Grupa Centralna Powstańców i Weteranów. Nadzwyczajne walne zebranie w czwartek, 5. bm. o godz. 19.30 w Domu Czeladzi Kat. przy ul. Zygm. Augusta 8.

K. S. Polonia oddz. młodzieży. Plenarne miesięczne zebranie w piątek, 6. bm. o g. 19.30 w szkole wydziałowej męskiej.

K. S. „Iron”. Zebranie miesięczne odbędzie się dnia 6. bm. o godz. 19.30 w lokalu „Złoty Róg”. Prosimy o przybycie wszystkich członków, ponieważ wyjeżdżamy w drugie święto do Inowrocławia.

S. M. P. „Orzeł” Dziś o godz. 17 trening lekkoatletyczny w ogrodzie przy kościele. Tamże przyjmujemy się zgłoszenia na wycieczkę do Kruszwicy, która odbędzie się w drugie święto.

S. M. P. „Gwiazda”. Zebranie plenarne w czwartek, 5. bm. o g. 19.30 w salce parafjalnej przy kościele św. Trójcy.

S. M. P. „Zorza”. Oddz. starszych. Zebranie w czwartek, 5. bm. o godz. 20 w salce parafjalnej.

„HALKA”. Dziś w czwartek o godz. 20 lekcja śpiewu w lokalu „Pod Lwem”. Komplet konieczny.

„Moniuszko”. Lekcja śpiewu w piątek, 6. bm. o godz. 20 w salce parafjalnej. Komplet konieczny.

„Dzwon”. Dziś lekcja całego chóru. Z powodu niedzielnego występu komplet konieczny. „Bydgoski Chór Męski”. Lekcja śpiewu w piątek, 6. bm. o godz. 19.30 u p. Bielawskiego, ul. Szczecińska 1.

K. S. „Polonia” oddz. seniorów. Zebranie oddziału w piątek, 6. bm. o godz. 20 w sali gimnastycznej przy ul. Konarskiego.

K. S. „Ruch”. Zebranie miesięczne 6. bm. o godz. 20 w lokalu p. Jaśniewskiej ul. Poznańska.

Tow. Merynarzy. Zebranie miesięczne nie w czwartek, 5. bm., lecz w sobotę 7. bm. o godzinie 19.30 w lokalu Resursy Kupieckiej, Jagiellońska 25.

K. S. „S. P. D.”. Zebranie półroczne dziś w czwartek o g. 20 w szkole przy ul. Chwytwo. Bardzo ważne sprawy.

O. P. N. „Sokół” I. Dnia 6. bm. o g. 20 w sali p. Bosiackiego zebranie miesięczne. Dnia 5. bm. o g. 19.30 zbiórka na ćwiczenia P. W. obowiązkowa.

DZIAŁ GOSPODARCZY.

Eksport a podatek obrotowy.

W komunikacie prasowym Izby Przemysłowo-Handlowej w Łodzi z dn. 9 maja br. czytamy, co następuje:

„Najwyższy Trybunał Administracyjny wyrokiem z dnia 9 kwietnia br. L. rej. 168/28 orzekł, iż wbrew rozporządzeniu wykonawczemu do ustawy o państwowym podatku przemysłowym z dnia 15 lipca 1925, księgi handlowe nie powinny stanowić wyłączonego dowodu na stwierdzenie faktu wywozu, podlegającego według ustawy zwolnieniu od podatku obrotowego.

Ponieważ wyrok ten zainteresować może sfery gospodarcze okręgu, Izba Przemysłowo-Handlowa w Łodzi podaje do wiadomości przytoczone w nim motywy prawne:

Ustawa z dnia 15 lipca 1925 zwalnia w art. 3 p. 15 od podatku przemysłowego wogóle eksport wszelkiego rodzaju półfabrykatów i gotowych wyrobów, nie przepisuje atoli sposobu, w jaki płatnik, dla uzyskania tego zwolnienia ma udowodnić, że jego wyroby rzeczywiście zostały wyeksportowane zagranicę. Dopiero Minister Skarbu, któremu art. 125 cyt. ustawy powierzył wykonanie tejże, w cz. 1 § 9 rozporządzenia wykonawczego, wyjaśniając powyższy przepis, postanowił, iż eksport wszelkiego rodzaju półfabrykatów i gotowych wyrobów winien być wykazany prawidłowo prowadzonymi księgami handlowymi, a ponadto fakt wywozu winien być udowodniony deklaracjami celnymi, wzgl. ich odpisami. Postanowienie to jednak na brak w ustawie jakichkolwiek wymogów co do prowadzenia rzeczowego dowodu, nie może być rozumiane w ten sposób, by płatnicy, domagający się zwolnienia od podatku, mogli udowodnić fakt wywozu jedynie prowadzonymi księgami handlowymi i deklaracjami celnymi tak, iż udowodnienie tych warunków przyznania zwolnienia od podatku w inny sposób musiałoby być wykluczone.

Widoczną intencją ustawodawcy było popieranie eksportu półfabrykatów i gotowych wyrobów wogóle, w interesie kraju, w celu ściągnięcia do kraju walut zagranicznych i zrównoważenia bilansu handlowego, a pośrednio i płatniczego. Należy więc przypuścić, iż ustawodawca, udzielając bardzo rozległych przywilejów dla eksportu, bo zwalniając go zupełnie od podatku przemysłowego nie chciał równocześnie utrudnić uzyskania tych przywilejów, przez wprowadzenie uciążliwych i w wielu rzeczach trudnych do spełnienia warunków, w szczególności prowadzenia ksiąg handlowych i uczynić tem samym przywi-

Jakie podatki płatne są w czerwcu?

Ministerstwo Skarbu przypomina płatnikom podatków bezpośrednich, że w czerwcu br. płatne są następujące podatki:

1) do 15 czerwca — państwowy podatek przemysłowy od obrotu, osiągniętego w maju br., przez przedsiębiorstwa handlowe I i II. kat. i przemysłowe I. — V. kat., prowadzące prawidłowe księgi handlowe, oraz przez przedsiębiorstwa sprawozdawcze;

2) do 15 czerwca — II-ga rata państwowego podatku przemysłowego od obrotu za rok 1929 z tytułu różnicy między kwotą wymierzonego podatku za ten rok, a kwotą przypisanych zaliczek na tenże rok 1929, przez wszystkie przedsiębiorstwa handlowe i przemysłowe;

3) podatek dochodowy od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę — w ciągu 7-miu dni po dokonaniu potrącenia.

Nadto w czerwcu płatne są zaległości odroczone i rozłożone na raty z terminem płatności w tym miesiącu, tudzież podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze z terminem płatności w tymże miesiącu.

Ułgi w wymiarze podatku obrotowego.

Ministerstwo Skarbu przesłało wszystkim izbom skarbowym zarządzenie, na mocy którego wprowadzone zostaną dla składów detalicznej sprzedaży artykułów pierwszej potrzeby 1% ulgowe stawki podatku obrotowego.

lej ten niedostępnym dla wielkiej grupy przedsiębiorców ze szkodą dla samego eksportu i związanych z nim korzyści dla kraju.

Gdyby tedy ustawodawca wymagał dowodu kwalifikowanego, wbrew powyższemu przesłankom, byłby w omówionym art. 3 p. 15 ustawy nałożony na płatnika obowiązek prowadzenia ksiąg handlowych, jak to uczynił np. w wypadku sprzedaży hurtowej w art. 7 cyt. ustawy.

Należy tedy dojść do wniosku, iż powyższy przepis rozporządzenia wykonawczego, o ile ma być zgodny z duchem ustawy, nie może wykluczać dowodu eksportu wszelkimi środkami, którymi rozporządza płatnik, co oczywiście w konsekwencji rozdzieli prawo władzy do badania w każdym wypadku, czy ofiarowany dowód nadaje się do przeprowadzenia, tudzież do ocenienia wyników postępowania dowodowego. Pominięcie zatem zupełnie kolejowych listów przewozowych jako środka dowodowego przy sprawdzaniu rzeczywistości wywozu przez władzę I. instancji, a nierozprawianie się przez władzę decyzyjną o rezultacie oceny dostarczonego środka dowodowego — stancją uchybienie postępowania przeciwnie tendencji ustawy.

Niemiecki kapitał ucieka zagranicę.

Minister Rzeszy Stegerwald wygłosił w Kilonii dłuższe przemówienie, w którym scharakteryzował sytuację gospodarczą Niemiec w najbliższych miesiącach. Obecnie — oświadczył min. Stegerwald — kiedy w Niemczech panuje wielki brak kapitału na pożyczki długoterminowe, w Szwajcarii znajduje się przeszło 8 miliardów kapitału niemieckiego. To postępowanie niemieckich kapitalistów jest wysoce nieprzyjemne i winno być ostro napiętnowane. Polityka niemiecka w ogólności, a polityka podatkowa szczególnie, stoi przed zapytaniem, czy lepiej jest przez przywrócenie

zaufania ściągnąć owe 8 miliardów z powrotem do kraju, a przez to przyczynić się do zmniejszenia liczby bezrobotnych, czy też przez stosowanie w dalszym ciągu fałszywej polityki wewnętrznej przyczynić się do dalszej ucieczki kapitału niemieckiego zagranicę i spowodować przez to dalszy wzrost bezrobocia. Rząd Rzeszy zdaje sobie jednak sprawę z obecnego stanu gospodarczego i zdecydowany jest przedsięwziąć nawet najbardziej niepopularne zarządzenia, mające na celu stworzenie zdrowej sytuacji gospodarczej i zapobieżenie dalszemu wzrostowi liczby bezrobotnych.

Hodowla zwierząt futerkowych w Polsce.

Hodowla dzikich zwierząt futerkowych poczyniła u nas w ostatnich czasach już tak znaczne postępy, że obecnie powstał Związek Hodowców zwierząt futerkowych w Polsce. Związek ten rozporządza kilkunastu fermami, na których odbywa się hodowla lisów srebrzystych, piżmowców, norek i szopów. Badaższe najwięcej rozwija się hodowla piżmowców, gdyż farmerzy mają możliwość operowania tańszymi i łatwiejszym do otrzymania materiałem rozplodowym. Norci muszą farmerzy nabywać za granicą po cenie 1.800 za parę, lisy srebrzyste kosztują jeszcze drożej, gdyż 10.000 do 16.000 zł za

parę, przyczem materiał rozplodowy otrzymuje się przeważnie ze Stanów Zjednoczonych, gdzie najlepiej postawiona jest hodowla tych zwierząt. Nasze hodowle narażają pracują jedynie na rozmnożenie i zbyt materiału rozplodowego, na który popyt jest bardzo duży, gdyż ferm tego rodzaju powstaje coraz więcej w różnych częściach kraju. Z czasem jednakże wszystkie te hodowle poczną dostarczać pierwszorzędnym, w zupełności nadających się do wywozu za granicę skórek. Są widoki, że nastąpi to już stosunkowo niezadługo.

Ministerstwo Skarbu odstępuje od rewizji koncesji.

Odnośnie sprawy koncesyj na sprzedaż napojów alkoholowych, Ministerstwo Skarbu stwierdza, iż redukcja miejsc w detalicznej sprzedaży napojów alkoholowych, nakazana przez ustawę antialkoholową z dnia 23. IV. 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr 35/1922, poz. 299) na Pomorzu, podobnie jak i w innych częściach Państwa, nie była i nie jest bynajmniej przeprowadzana. Nadmienić przytem należy, że będąca w toku prac Izby ustawodawczych nowelizacja ustawy antialkoholowej pójdzie zapewne w kierunku uchylenia nakazu redukcji miejsc sprzedaży napojów alkoholowych w stosunku do istniejącej ich liczby.

Również odbieranie uprawnień na sprzedaż przedmiotów monopolowych w drodze rewizji po myśli rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dnia 27. XII. 1924 r. (Dz. U. R. P.

Nr. 114, poz. 1022) obecnie nie ma miejsca. Termin przeprowadzenia rewizji koncesyj upłynął z końcem roku 1928 tak, że obecnie podstawa prawna do odbierania tą drogą koncesyj monopolowych wygasła.

Zaznacza się, że na Pomorzu, jak i w innych częściach Państwa, zachodzą indywidualne wypadki cofnięcia koncesji na sprzedaż artykułów monopolowych, jednakże wypadki te mają miejsce z reguły zgodnie z uprawnieniami z tytułu odnośnych ustaw władzom skarbowym przysługującymi. Odnosi się to w pierwszym rzędzie do wypadków nie udzielania dalszej prolongaty okresu likwidacyjnego przedsiębiorstw, których koncesje w trybie wyżej wskazanej rewizji były cofnięte w swoim czasie.

Kredyty udzielone na nowe budowle.

Ogólna suma kredytu przydzielonego na nowe budowle przez Bank Gospodarstwa Krajowego za czas od 1 stycznia do 31 maja br. wyniosła 20.804.800 zł, z czego uruchomiono w poszczególnych miastach 16.031.800 zł. Kontyngent na poszczególne miasta przedstawia się następująco: Gdynia — 1.500.000 zł, Łódź 1.937.000 zł, Równe 570.000 zł, Wilno 836.000 zł, Kraków 1.348.000 zł, Lublin 883.000 zł, Radom 252.000 zł, Lwów 1.873.000 zł, Kołomyja 50.000 zł, Poznań — 710.000 zł, Stanisławów 225.000 zł, Włocławek 100.000 zł, Bydgoszcz — 0.

Eksport lnu zwiększa się.

W dziedzinie eksportu lnu spodziewana jest poprawa konjunktury. Już w kwietniu br. konjunktura eksportowa w okręgach lubelskim i lwowskim znacznie się ożywiła przy tendencji wzrostowej. — Wywóz z tych okręgów kierował się głównie do Czecho-

słowacji i Niemiec. Na podniesienie się cen lnu wpłynął, co przewidywaliśmy, pożar spichrza w Rydze, w którym spłonęło około 10.000 tonn lnu sowieckiego.

Dla wzmocnienia eksportu tego artykułu i skuteczniejszej konkurencji zagranicą eksporterzy domagają się obniżenia stawek przewozowych lub zwolnienia towarów wywożonych zagranicę od opłaty podatku obrotowego.

Z Izby Przemysłowo-Handlowej w Bydgoszczy.

Rejestracja przedstawicieli i agentów firm amerykańskich. Wobec znacznego wzmocnienia się stosunków handlowych między Polską a Ameryką w ostatnich latach, coraz częściej spotyka się na rynku polskim artykuły importowane ze Stanów Zjednoczonych. Artykuły te nietylko są przez kupców polskich chętnie nabywane, lecz nawet przez nich samych poszukiwane, czego dowodem są liczne zapytania o adresy przedstawicieli i agentów firm amerykańskich,

otrzymywane przez Polsko-Amerykańską Izbę Handlową, mającą swą siedzibę w Warszawie, przy ulicy Nowy Świat 72. Jakkolwiek Izba w wielu wypadkach może tych informacji udzielić, spotyka się jednak z poszczególnymi wypadkami, gdzie nie jest jej znana firma lub osoba, za pośrednictwem której towar amerykański, o który się zapytywano, dociera na rynek polski. W interesie więc wszystkich osób i firm, działających w tym charakterze w Polsce jest, aby zechcieli Polsko-Amerykańską Izbę zawiadomić o posiadanych przez siebie przedstawicielstwach i agenturach.

W sprawie ruchu telefonicznego między Polską a Brazylią. Izba Przemysłowo-Handlowa w Bydgoszczy podaje do wiadomości, że w myśl reskryptu Ministerstwa Poczty i Telegrafów z dnia 7 maja br. Nr. 2253/VIII wprowadza się od dnia 15 maja br. ruch telefoniczny między Bydgoszczą z jednej strony a Rio de Janeiro z drugiej strony. Opłata za trzy-minutową rozmowę zwykłą wynosi 164 fr. 50 cent. oraz za każdą dalszą minutę lub część tejże — jedną trzecią powyższej opłaty.

Przedsiębiorstwa, zajmujące się wyłącznie eksportem półfabrykatów i gotowych wyrobów, są całkowicie zwolnione od podatku przemysłowego. (Wyrok Najwyższego Trybunału Administracyjnego z 8 października 1929 r. L. Rej. 3608-27 i 822-28 w sprawie skargi firmy Kerosen).

Przedsiębiorstwo handlowe, prowadzące handel towarowy na podstawie świadectwa przemysłowego III kategorii, nie może utrzymywać składów, położonych poza zakładem handlowym. (Wyrok Najwyższego Trybunału Administracyjnego z dnia 10 grudnia 1929 r. L. Rej. 144-28 w sprawie skargi firmy „Neufeld i Czaczynski”).

— Wyroby tytoniowe chwilowo nie podrożeją. Prezes oddziału bydgoskiego związku hurtowników brzozy tytoniowej p. Biernacki informuje nas, na podstawie informacji otrzymanych z Ministerstwa Skarbu, że wiadomość podana przez prasę, jakoby dyrekcja państwowego monopolu tytoniowego miała podnieść z początkiem czerwca rb. ceny swoich wyrobów, jest niezgodna z prawdą. Podobne zaprzeczenie znajdujemy w numerze 127 „Monitora Polskiego” z dnia 3 czerwca.

Notowania Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu.

POZNAŃ, dnia 4. 6. 1930 roku.
płacono za 100 kg. w zł.

Zyto	14,75—15,25
Pszenica	40,50—39,50
Jęczmień przemysłowy	20,00—19,00
Jęczmień browarowy	21,00—23,00
Owies	16,50—17,50
Mąka żytnia 70 proc.	00,00—26,25
Mąka pszenna 65 proc.	60,00—64,00
Mąka żytnia 65 proc.	00,00—00,00
Otręby żytnie	09,50—10,50
Otręby pszenne	12,00—13,00
Groch polny	26,00—29,00
Groch Viktorja	30,00—33,00
Groch Folgera	26,00—29,00

Cedula urzędowa giełdy pieniężnej w Poznaniu.

POZNAŃ, dnia 4 czerwca 1930 roku.

5% Pożyczka konwersyjna	54,25— 00,00
4% listy zastaw. Pozn. Ziemstwa Kredyt.	00,00—44,00
5% Pożyczka premjowa serja II	00,00— 65,00
Bank Kwilecki, Potocki i Ska.	00,00— 60,00

Tendencja: Slaba.

Bank Polski płacił w dniu 5 czerwca za:

dolary amerykańskie	8.84 1/2—8.85 1/2
funtzy szterlingów	41.17 1/4
franki szwajcarskie	171.96
franki francuskie	34.82
marki niemieckie	212.04
guldeny gdańskie	172.65
szylingi austriackie	125.32
liry włoskie	46.55 1/2
korony czeskie	26.34 1/2

Giełda warszawska

dnia 4 czerwca 1930.

Papiery Państwowe i obligacje

4-proc. poz. inwest.	000,00 000,00 109,00
5-proc. poz. premj. dol.	000,00 000,00 064,00
5-proc. poz. kol. konw.	009,000 000,00 055,00

Akcje w zlotych:

Bank Handlowy	000,00—110,00
Bank Polski	170,50—000,00
Bank Zw. Sp. Zarob.	72,50— 00,00
Lilpop	27,50— 00,00
Ostrowiec	56,50— 00,00

KRONIKA POLICYJNA.

— **Przytrzymany ucieklnik z domu rodzicielskiego.** 15-letni uczeń Alfons Mikołajczak zamieszkały u rodziców przy ulicy Pomorskiej czuje jakiś nadzwyczajny pociąg do „podróżowania”. Raz zbiegłszy z domu rodziców został przytrzymany aż w Płocku i przytransportowany do Bydgoszczy, a gdy matka wezwana do policji po odbiór syna, prowadziła go do domu, zbiegł jej na ulicy po raz wtóry. Po kilkunastodniowym waleśaniu się, został znowu dnia 30 ub. m. przytrzymany w Poznaniu i oddany matce.

— **Przytrzymano młodego wandala.** Dozorca ogrodów miejskich przytrzymał na gorącym uczynku niszczenia drzewek, 16-letniego Antoniego F., zamieszkałego przy ulicy 20 Stycznia nr. 11.

— **Włamanie do jatki rzeźniczej.** Dnia 2 bm. o godzinie 16 nieznanymi sprawcami włamali

się zapomocą przecięcia siatki drucianej do jatki rzeźniczej p. Mateusza Jerza w hali targowej miejskiej i skradli 5 kg. słoniny i 1 kg. kielbasy. Robotnik targowicy zauważył jakichś dwóch podejrzanych osobników, nie wiedząc jednak o włamaniu, nie zatrzymał ich.

— **Włamanie do warsztatu stolarskiego.** Do warsztatu stolarskiego Artura Gabriela przy ulicy Bocianowo 7, włamał się zapomocą rozerwania zamka jakiś nieznany złodziej i skradł jedno pokrycie na wóz, wielkości 4x6 mtr., wartości 162 zł.

— **Kradzież na tenisie.** Dnia 31 ub. m. w czasie gry tenisowej na kortach przy ulicy Zamojskiej 16—17, skradł jakiś złodziej z kieszeni pozostawionych na uboczu marynarek p. Pfefferkorna zamieszkałego przy ulicy Dworcowej i p. Hegego zamieszkałego przy ulicy Grudziądzkiej portfele i portmonetki z niestwierdzoną jeszcze gotówką.

— **Najeżanie motocyklem.** Dnia 30 ubm. o godzinie 19 w ulicy Gdańskiej motocykl kierowany przez p. Świetlika zamieszkałego przy ulicy marszałka Focha, najeżał na jadącego na rowerze p. Aleksandra Buszyńskiego zamieszkałego przy ulicy Bocianowo 44. P. B. odniósł lekkie zadraśnięcia, rower jednak został zniszczony. Dochodzenia wykażą kto ponosi winę.

— **Kradzież roweru.** Jakiś specjalista złodziej, skradł p. Wawrzynowi Kardaczowi z Fordonu rower męski marki „Torpedo” z nr. rejestracyjnym 2596 powiat Bydgoszcz, wartości 180 zł. Rower skradziono z przed Miejskiej Kasy Chorych w chwili, gdy go p. K. pozostawił chwilowo na ulicy bez dozoru.

— **Kradzież roweru.** P. Ignacemu Bocianowi zamieszkałemu przy ulicy Chrobrego 7 nieznanymi sprawcami skradł na ulicy Gdańskiej przed domem nr. 84 rower męski marki „Rembert”.

ODPOWIEDZI REDAKCJI.

E. M. — Bydgoszcz. Cztery tygodnie, po pół roku — 2 tygodnie.

Maksymilian Rzeski — Bartoszylas. Bardzo prosimy. Za życzliwe słowa — dziękujemy.

Klerak — Miłosławice. Podatek od psów uchwała każda gmina dla siebie indywidualnie (dostosowany do warunków lokalnych). Informacje w tej sprawie udzielić Panu może miejscowy urząd gminny.

K. Marszewski — Gniewkowo. Edmund Suwalski, Bydgoszcz, Śniadeckich 2.

Chełmno — Korespondent. Wyroków w drobnych i mało znaczących sprawach nie zamieszczamy.

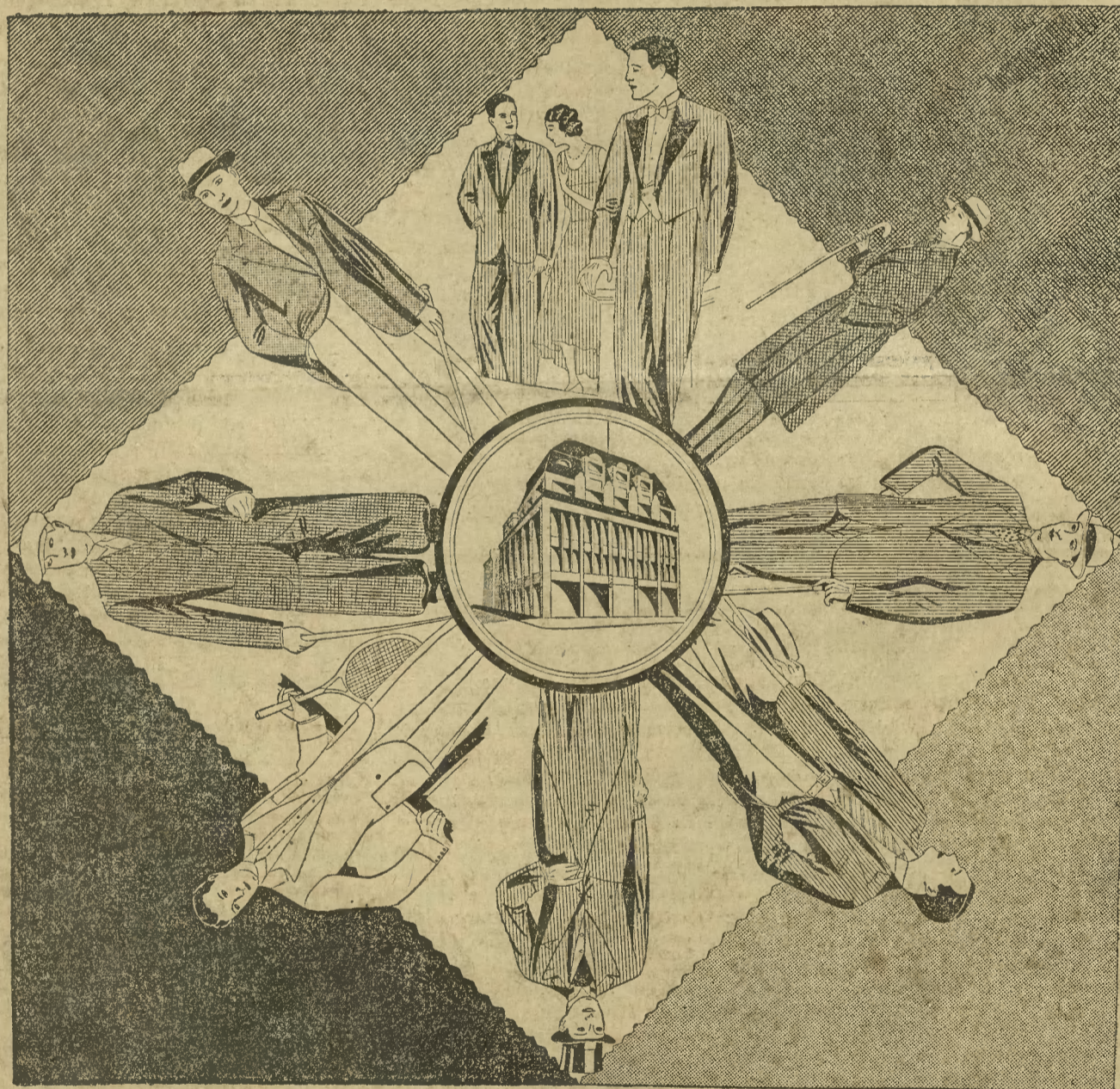
Barłożno — B-skł. Sprostowanie nie dotyczy rzeczy istotnych, spraw ważnych i dlatego je nie umieszczamy.

J. Ostrowski — Ryńsk. Niestety wakującej posady nie możemy wskazać.

NAJWYBREDNIEJSI KLIENCI

ubierają się li tylko w największym domu towarowym POMORZA

W. KORZENIEWSKI T. A.
Rynek 22-24 GRUDZIĄDZ Telefon 898

Polecamy na „ŚWIĘTA”

najmodniejsze płaszcze, trenchcoaty, czarne palta,
ubrania marynarkowe, sportowe, wizytowe,
smokingi, kurtki i płaszcze automobilowe,
spodnie tenisowe, konfekcję roboczą i laboratoryjną.

Wykonane z najlepszych materiałów
po najniższych bezkonkurencyjnych cenach!

Wykonane z najlepszych materiałów
po najniższych bezkonkurencyjnych cenach!

Bieliznę męską! Trykotażę! Kapelusze! Czapki! Krawaty! Laski! Parasole!

Przetarg przymusowy. Nieruchomość położona w Łabiszynie i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Łabiszyn tom II. karta 59 do połowy na imię Henryka Gumera, a po 1/2 części na imię Piotra Skibińskiego i żony jego Marty z Mezydłów zostanie **dnia 13-go sierpnia 1930 r.** o godz. 10 przed południem celem zniesienia wspólności (§ 753 k. c.) wystawioną na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie pokój nr. 7. Nieruchomość stanowi grunt zabudowany w Łabiszynie, wielkości 16 a i 60 m². Wartość użytkowa jako podstawa podatku budynkowego wynosi 1457 mk. Matrikuła art. 47, ks. pod. budynk. nr. 61. Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze grunt. 6. XI. 1929 r. Niniejszem wzywa się wszystkich, których prawa w chwili zapisania wzmianki o przetargu nie były w księdze gruntowej uwidocznione, aby się z nimi zgłosili najpóźniej w dniu przetargu, przed wezwaniem do wnoszenia ofert i prawa te uprawdopodobnili, gdyby wierzytel im przeczył. W razie niezastosowania się do powyższego wezwania, prawa te przy oznaczeniu najniższej oferty nie zostaną wcale uwzględnione, a przy rozdziale ceny kupna dopiero po rozstrzygnięciu wierzytel i innych prawach. Zaleca się dwa tygodnie przed terminem podać na piśmie albo do protokołu sekretarza sądowego dokładne obliczenie swych roszczeń w kapitale, odsetkach, kosztach wypowiedzenia i kosztach sądowego dochodzenia swych praw, oraz oznaczyć pierwszeństwo, którego się żąda. Tych, którym służy prawo sprzeciwienia się przetargowi, wzywa się aby przed udzieleniem przybitcia targu postarali się o umorzenie lub zawieszenie postępowania, gdyż inaczej prawo ich odnosić się będzie zamiast do nieruchomości, tylko do uzyskanej ceny kupna. (14854)

Łabiszyn, dnia 28 maja 1930 r. Sąd Powiatowy.

Przebieg przymusowy.

W piątek, dnia 6 bm. o godz. 9 sprzedam w drodze przymusowej licytacji przy ul. Gdańskiej 93 największą dającemu za gotówkę: (14858)
urządzenie fryzjerskie na 3 obsługi, szafę zaskłona z towarem, papier, perfumy i galanterię, materiał piśmienny, zabawki i t. d.

Podlewski, kom. sąd. z p.
Zduny 9.

Potrzebna zaraz (14856)

młodsza stenotypistka

z praktyką. Zgłoszenia pod „Stenotypistka” do Biura Ogłoszeń „Par” Bydgoszcz, Dworcowa 72.

SPRZEDAŻE

Od (14789)

30 lat, zaprowadzony skład kolonialny wraz z pokojem, mieszkanie z towarem zaraz na sprzedaż Kieliszek i Łomżyński, Pl. Piastowski.

Bufet

kredens modny styl, tania sprzedam. Grunwaldzka 148. 8422

Kozły

do fornierowania, cyrkularkę i kleszcze do ściągania drzwi tania sprzedam. Gdańska 75d, Krispin. 8443

Nowy

wóz do wyjazdu (polowiec) korzystnie na sprzedaż. Gdańska 53. 8425

Bufet

kredens lub kompl. jadalnia na sprzedaż. Stolarska Pomorska 22/23. 8442

Bufet

kredens wartości 1000 zł. zupełnie nowy, modny, z powodu wyjazdu sprzedam za 600 zł. Wiadom. w Dz. Bydg. 14829

Szpic

czujny na sprzedaż. Wileńska 12, I p. l. 8444

Szope

przenośna, używana dotychczas na garaż sprzedam korzystnie. Hern. Frankego 8, I lewo. 14643

KUPNA**Poszukuje**

majątków od 500 — 2000 morgów celem kupna. Popławski, Toruń, Wielkie Garbary 14, Tel. 450. (14841)

Baczność! (14851)

Chcę kupić używane lub nieużywane narzędzia stolarskie: pilę (Bandsäge), maszynę do heblowania (Hobelmaschine) i motor elektryczny 2 P. S. Zgłosz. skier. do Księgarńi Polskiej w Pucku.

RÓŻNE**Zagubiona**

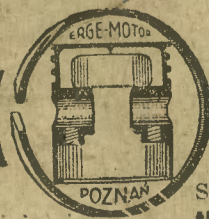
legitymację urzędniczą na nazwisko Walenty Mrugaśiewicz, referendarz w VII st. st. Urzędu Opłat Stemplowych w Bydgoszczy, wystawioną przez Wielkopolską Izbę Skarbową w Poznaniu, unieważniam. (14791)

Portfel

znaleziono. Odebrać można ulica Chwytowo 6 w godzinach 7—8 wieczór. Urbankiewicz. 8424

Kto

pożyczony 250 zł, procent obojętny. Of. pod „250” do Dz. Bydg. 14869

Cylinder, tłok i wał korbowy przez Erge-Motor znów jak nowy

Szlifiernia cylindrów i wałów korbowych — Wytwórnia tłoków, pierścieni i sworzni tłokowych — Szlifowanie wszelkich powierzchni kolistych, płaskich i wewnętrznych — Największa precyzja na najnowszych maszynach automatycznych.

„ERGE-MOTOR”, Poznań, Mylina 38. Tel. 79-29. Wl. R. GUNSCH.

DZIERŻAWY

Skład (14864) nadający się do każdej branży wraz z mieszkaniem zaraz do wydzierżawienia. Zgłosz. A. Behlau Puck, ul. Bogusława 48.

Warsztat

duży do wynajęcia. Ul. Śniadeckich 9, gospodarz. 8431

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb — jedno słowo 1, w, z, a — każde stanowi jedno słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

Drobne ogłoszenia

Większe ogłoszenia wśród drobnych 100% drożej jak w zwykłym dziale ogłoszeń.

Dla poszukujących posady 20% zniżki.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 9.

POLECENIA

Nowoczesne
kursy samochodowe zawodowe i amatorskie. Ceny konkurencyjne. Bydgoszcz, Pomorska 48, telefon 2074. 14508

Kapelusze
damskie tanio sprzedaje Słowik, Dworcowa 83. 8445

Leżanki
kanapy, klubowe garnitury i materace najtaniej i z gwarancją tylko u Andrzeja Nowaka, Wełniany Rynek 5-6. 4019

Wszelkie
zwózki samochodem ciężarowym będą szybko i fachowo wykonane. Telefon 15 i 16. 14804

Kanapy
leżanki, materace najtaniej tylko na Jezuickiej nr. 18, Sajakowski. 14805

Obuwie
wielki wybór, tanie ceny. Jezuicka 10. 14771

Meble
najnowszej mody, solidnego wykonania i na dogodnych warunkach wykonanych na zamówienia stolarnia Ugory 47. 14818

Wózki
dziecięce, najnowsze modele poleca Fabryka Wózków Dziecięcych „Sport“, ul. Trzeciego Maja nr. 19 hurt. 14844

Lustra
i obrazy w oprawie i bez w wielkim wyborze, oprawa obrazów, szklenie itp. własna szlifiernia szkła, lustro, szyby do samochodów itp. Dworcowa nr. 5, „Wawel“. 14856

SPRZEDAŻE

Wielki wybór
majątków, folwarków, gospodarstw, młynów, tartaków, cegielni, hoteli, gościńców, piekarni, restauracji, interesów handlowych, przemysłowych poleca na dogodnych warunkach do kupna biuro „Pogon“, ul. Dworcowa 80, telefon nr. 18-15. 14649

Sprzedam 14785
dom z powodu wyjazdu zaraz z mieszkaniem tanio Flisacka 16 a. Klaja.

Zamiana
Wileń z mieszkaniem 5 i 7 pokoi, ogród, stajnia, zajazd, w Chelmnie 7 pokoi mieszkanie ze wszystkim wolne. Oberża Błędowa, 24 mórg roli, ogród, wydzierżawiona za 4.500 zł rocznie, pierwszorzędna razem dochód 8.000 zł zamienię na 100 lub więcej morgowe gospodarstwo. Właściciel P. Bukowski, Chelmno, ul. Dworcowa nr. 37. 14586

Gospodarstwo
53 morgi na Kujawach sprzedam zaraz z powodu podeszłego wieku, z żywym i martwym inwentarzem. Michał Zajac, Kurczyno wieś, poczta Pieranie, pow. Inowrocław. 14815

80 mórg
pszennej ziemi, budynki, inwentarz komplet, 10.000 sprzedam Nowakowski, Dworcowa 69. 8433

Skład
fryzjerski bardzo tanio na sprzedaż. Brodnica Rynek 2. Lichnerowicz. 14846

Skład
kolonij z piekarnią, bardzo dobrze zaprowadzony, w przemyślnym miejscu z powodu stosunków rodzinnych na sprzedaż. Adres w Dz. Bydg. 14908

Skład
kolonijalny z towarami i mieszkaniami do odstąpienia Władomości Nalazek, Chrobrego 13. 8356

Pierwszorzędny
zakład fryzjerski nowoczesny z mieszkaniem najlepszym położeniem miasta, 15.000 mieszkańców w pełnym biegu z powodu wyjazdu, korzystnie na sprzedaż. Oferty pod „Korzystnie“ do filii Dz. Bydg. 8316

Śrutownik
„Krupa“ z podwójnymi tarczami, nadający się do motoru 6-8 kon., mało używany sprzedam za bezcen. A. Wegner, mistrz ślusarski, Tuchola. 14597

Samochody 8338
Ansaldo i Stoewer, używane w dobrym stanie, korzystnie i na dogodnych warunkach na sprzedaż. Obejrzeć można w firmie „Rawa“ ul. Śniadeckich 19.

Drzewo 14686
z orzechów włoskich w większych i mniejszych ilościach korzystnie na sprzedaż. Nadaje się dla stolarzy i fabrykacji broni. Zgłoszenia A. Decowski, Niemcz, poczta Bydgoszcz.

Nowa
sypialnia korzystnie na sprzedaż. Ul. Zduny 16, M. Nawrocki. 14635

Wózek
dziecięcy sprzedam. Mostowa 11, Bańkiewicz. 8368

Wózek
dziecięcy, sportowy, dobrze utrzymany sprzedam Hoffmann, 20 Stycznia 11. 14787

Maszyna 14782
do szycia, „Singer“, w dobrym stanie. Pomorska 60 w podw., Szulc.

Wózek
dziecięcy jak nowy, elegancki, sprzedam korzystnie Jankowski, Sienkiewicza nr. 11 a. 8408

Samochód
półciężar, „Ford“ nowy typ, w dobrym stanie sprzedam. Bydgoszcz, Gdańska nr. 66. 8407

Pies
wilk, bardzo czujny, tanio na sprzedaż. Szczepański, Szczecińska 7. 8401

Wózek
dziecięcy na sprężynach, tanio na sprzedaż. Bocianowo 47, III. 14786

Rower 14817
mało używany tanio na sprzedaż. Jagiellońska 62 w podwórzu, Rodzik.

Tanio
jadalnia, sypialnia, kuchnia. Poznańska 4 w podwórzu. 14813

Rower
damski na sprzedaż. Sw. Trójcy 27, I ptr. 14824

Wózek
sportowy dziecięcy sprzedam. Gaziński, Łokietka 8b, II p. ewo, II wejście. 14819

Samochód
sportowy, 2 osobowy gruntownie zbadany okazuje na sprzedaż. Jarocki, Toruń Ks. Kujota. 14842

Worki 14852
od cukru i maki 2 ctr., każda ilość tanio sprzedam. Wileńska 8 Tel. 104.

Powózka
na sprzedaż. Pomorska nr. 49-50, podwórze. 8432

Maszynę
do pisania sprzedam. Warmińskiego 3, II. 8439

4 piece 14862
kaflane sprzedaje Wojciechowski, Chocimska 18.

Maszyny
stolarskie z kompletnym urządzeniem na sprzedaż. Zgł. do Dzien. Bydg. pod „Masyny“. 14788

Skrzynie
różnej wielkości tanio na sprzedaż. „D. A. K.“ Stary Rynek 2. 14772

KUPNA

Kupie
dom w Bydgoszczy w Pożnańskim lub na Pomorz. Oferty do Dz. Bydg. pod „Frieitshof“. 14776

Mierzwe
od krów kupuje G. Habermann, Unji Lubelskiej nr. 9/11. 14728

Pianino
dobrze utrzymane kupię. Zgł. pod „Fortepian“ do Dz. Bydg. 14807

LEKcje

Nauka
pływania w nowoutwartej łazience „Niespodzianka“, na Sierniecku ul. Przemysłowa 22 naprzeciw Łęgnowa. Nauka rozpoczyna się od 10. 6. 13174

POSADY WOLNE

20 zł. dziennie
2-3 godzinny przyjemnej i nieuciążliwej pracy do sprzedaży zapewniana W. P. powyższy zarobek. Stanowczo uczciwa propozycja. Wystarczy poczłtka z adresem. Firma „Carbon“—Gdynia. 13948

Poszukujemy
zdolnych zastępców do sprzedaży obligacji Państwowej. Zgłoszenia osobiste lub pisemne. Zarobek dzienny 20-30 zł. Biuro Bankowe, Bydgoszcz, Dworcowa 66, II. p. lewo. 8423

Poszukuję
ekspedjentkę z branży kolonialno spożywczej zaraz. Oferty do filii Dz. Bydg. pod „Ekspedjentka“. 8417

Fryzjerka
potrzebna. Bernardyńska nr. 9. 14809

Pielęgniarka
do położnicy i niemowlęcia potrzebna na wieś. Zgłosz. pod „Pielęgniarka“ do filii Dziennika Bydgoskiego. 8418

8-10 pań 8441
zawód obojętny, do lekkich prac podrzędnych na stałą posadę z kaucją 20 zł poszukuję zaraz. Of. pod „Wina“ do filii Dz. Bydg.

Bufetowy 14850
starsz. kup. sum. na wsi. rach. z kaucją (zast. bank.) na wiosnę od 17, resp. 1. 8. potrzebny. Zgł. pod „Sumienny“ do Dz. Bydg.

Książkową 14849
starszą, obeznaną z ks. amer. poszukuję przedsięw. handl. na wiosnę od 15. 7. na stałą posadę. Zgł. do Dz. Bydg. pod „1930“.

Garniowaczka
znająca garniowanie męskich kapeluszy, oraz ubieranie damskich, może się zgłosić w składzie kapeluszy Jana Kazimiera 3. 14825

Pomocnik
fryzjerski na wypomóżkę może się zgłosić. Salon Warszawski, ul. Ks. Skorupki 107. 14814

Cukiernik
na miękkie i twarde cukierki potrzebny. Adres w Dz. Bydg. 14810

Bufetowa.
Poszukuję panią do bufetu od 15. 6. 30 r. do restauracji dworcowej w Gnieźnie. Zgłoszenia pisemne z odpisami świadectw przyjmuje Wł. Napierała, Gniezno, restauracja dworcowa. 14847

Potrzebne 8446
zdolne pakowaczki i tabliczarki do czekolady. Zgł. Dworcowa 59, „Favorit“.

50 8455
pomocników malarskich przyjmie zaraz Zygmunta Jasiewicz, mistrz malarski Gdynia, ul. Starowiejska.

Poważna
instytucja poszukuje solidnych zastępców do sprzedaży losów państwowych na raty. Płacimy 25 procent więcej niż konkurencja. Początkujących pouczamy. Poważne zgł. Lwów skrytka 271. 12655

1000 do 3000 zł miesięcznie
zarobią łatwo zdolni i ustosunkowani panowie i panie we wszystkich miejscowościach bez różnicy zawodu i wieku, przy zbieraniu zamówień na obligacje losowe. Wszystkich dokładnie pouczamy. Gotówka już przy zrobieniu zamówienia, jakkolwiek kapitał zbudny. Również zawodowi organizatorzy zastępcy i substastępcy losowi i assekuracyjni poszukiwani na najlepszych warunkach. Zgłoszenia pisemnie składać: 14708 Lwów I, skrytka pocztowa nr. 203.

Nowa
mleczarnia poszukuje mleczarza wzorowego fachowca (kawalera) z kaucją 2-3 tys. złotych. Zgłosz. z dołączeniem referencji do Dzien. Bydg. pod „Mleczarz“. 14795

Gatrowy
obeznany w ostrzeniu pił oraz umiejący fachowo obsługiwać maszyny tartarcze, potrzebny zaraz do tartaku ewentl. wyda się jemu przetarcie w akord. Zgł. z krótkim życiorysem, podaniem ostatnich zajmowanych zajęć i wymaganej płacy na godz. lub za 1 cm³ przetarcia w akord. Zgł. pod nr. „9781“ do Dz. Bydg. 14672

Fryzjerski
pomocnik potrzebny. Śniadeckich 46. 8440

Pomocnik
fryzjerski na wypomóżkę zaraz. Pomorska 32a. 8441

Samotnego 14861
woźnicę przyjmie Wojciechowski, Chocimska 18.

[Potrzebny]
zaraz starszy karmelkarz w wieku 30-40 lat, wykwalifikowany w cukierkach, roks i mocno nadzwyczajnych plastyk, z dłuższą praktyką. Zgłosz. do filii Dz. Bydg. pod „Karmelkarz“. 8289

Panna
(początkująca) do pomocy w składzie potrzebna. Ul. Sienkiewicza 5, part. 8445

Wolontariusz
i uczeń branży blawanej sumienny i rzetelny mogą się zaraz zgłosić. Magazyn Bławatów Tadeusz Ferber, Bydgoszcz, ul. Gdańska 38, tel. 619. 14779

Potrzebna
służąca zaraz. Nejman, Kaszubska 31. 14777

Dziewczę
młode, wesole do dzieci, poszukuję. Szulcowa, Jana Kazimierza 2. 14820

Przychodnia
uczelnia i pracownia, „może się zgłosić. Jagiellońska 52, III p. lewo. 14843

Kobieta
do posługi potrzebna. Jaranowska, Parkowa 3. 8434

Potrzebna 8442
zaraz kobieta do posługi i młodsze dziewczę. Składnica węgla, Kościuszki 41.

Chłopiec
potrzebny do konia. Edward Reek, Śniadeckich 17. 8428

Dobrego 14801
i pilnego pomocnika fryzjerskiego poszukuje od 15 czerwca rb. Arciszewski, zakład fryzjerski, Nowe miasto n. Drwęca.

Uczeń
krawiecki potrzebny. L. Maślankiewicz, Białosiłwie pow. Wyrzysk. 8406

Poszukuje
kucharki służącej z dobrymi poleceniami zaraz. Paruszeńska, Bydgoszcz, Żobowy Bynek 9. 14705

Służąca

bez gotowania potrzebna. Zgłosz. tylko z świadectwami. Nakielska 43. 8427

Służąca
znająca dobrą kuchnię, z najlepszymi świadectwami potrzebna zaraz. M. Bytomska, ul. Gdańska 21, skład. 14830

Ucznia
przyjme. Mistrz stolarski, Naruszewicza 2. 14721

Młodsza
uprzączka potrzebna. Długa 49, I p. lewo. 14781

POSADY POSZUKUJĄ
Szofer 14784
kował, kawaler, lat 26 z 2 1/2 letnią praktyką, obeznany z reperacją i traktorów i narzędzi rolniczych, szuka posady. Zgłoszenia do Dzien. Bydg. pod „Kował“.

Panna
z szyciem i prasowaniem poszukuje posady jako pokojowa. Zgł. do Dzien. Bydg. pod „St. T.“ 14816

Penienka
która szyje, gotuje, poszukuje posady. Zgłoszenia kiegarnia Masłowski, Sołec Kujawski. 14802

Szofer
z kaucją 1000 zł poszukuje posady, zna naprawę samochodów. Oferty pod „1000“ do filii Dziennika Bydg. 8410

Gospośia
inteligentna poszukuje posady u samotnej osoby od 15. 6. Oferty do filii Dzien. Bydg. pod „Gospośia“. 8411

DZIERŻAWY

Dzierżawa
600 mórg, majątek pszenno-buraczany, dom 8 pokoi, zabudowanie maszynowe, inwentarze kompletne, 1 1/2 centn. z morgi, przejęcie 70.000 Biuro Pogon, Dworcowa 80. Znaczek na odpowiedź. 14368

Ubikacje
fabryczne, siła i światło elektryczne, centrum miasta do wynajęcia. „Pogon“ ul. Dworcowa 80. 8393

Dzierżawa
pow. Lipnowski 1.100 mrg. magdeburskich pszenno-buraczanej ziemi na 8 lat do oddania, tenuta z morgi 1 ctr. Do objęcia potrzeba 80.000 zł. 980 mrg. na Pomorz, do objęcia potrzeba 60.000 zł. 360 mrg. na Kujawach, do objęcia potrzeba 55.000 zł. oraz dużo innych poleca „Polonia“ Bydgoszcz, Dworcowa 17, tel. 698. 8435

10 mórg
trawy nadwiślańskiej ma do wydzierżawienia Probostwo w Solcu Kujawskim. 8400

Jezioro
około 600 mórg z rolą i budynkami, z pełnymi żniwami natychmiast do wydzierżawienia. Do objęcia około 7.000 zł. Zgłoszenia do Dzien. Bydg. pod „Jezioro“. 14863

MIESZKANIA

Mieszkania
3-4 pokojowe poszukuje oficer. Łask. zgłoszenia pod „Nowożeńcy“ do filii Dzien. Bydg. 8354

2 pokoje 14839
i kuchnię słoneczne zaraz poszukuję. Oferty do Dz. Bydg. pod „Czynszgóry“

Mieszkanie 14860
5 pokoi z wygodami III ptr. do wynajęcia zaraz. Zgłosz. w biurze adwokata Fabiańczyka. Marsz. Fobha 42.

2 pokoje 8430
z kuchnią oddam, czynsz 2000. Szczęślińska 5.

POKOJE

Pokój
umebl. do wynajęcia. Kordeckiego 20, parter, prawo. 14796

Pokój
front. part. do wynajęcia dla młod. małżeństwa z kupnem nowych mebli. Oferty do filii Dz. Bydg. pod „B. B.“. 8405

Pokój
umebl. dla solidnego pana do wynajęcia. Wiadom. skład papieru, Pomorska 2. 8404

Jeden
lub dwa pokoje umeblowane z telefonem do wynajęcia. Gdańska 139, III piętro. 8414

Poszukuje się
2 pokoje bez mebli, w śródmieściu, z osobnym wejściem za wyższy czynsz. Oferty do filii Dz. Bydg. pod „R.“ 8413

Wynajme
umebl. pokój. Dworcowa 18 a, II p. 8403

Pokój 14773
z całym utrzymaniem od 15. 6. do wynajęcia. Kordeckiego 1. Restauracja.

Pokój 14783
dla pań. Nakielska 19, II pr.

Pokój
dla 2 pań z utrzymaniem od 15. 6. Sw. Trójcy 1a, II p. lewo. 1482

Pokój 14837
do wynajęcia zaraz. Sw. Trójcy 7, II ptr. lewo.

Pokój
ładny oddzielne wejście wynajme. Garbary 17, II prawo. 14810

Pokój
wynajme. Hetmańska 12, parter lewo. 8419

2 pokoje
wszelkie wygody, do wynajęcia. ul. Gdańska 42, Dr. Gaszyński. 14857

Pokój
umebl. Sienkiewicza 12, I prawo. 8437

Pokój 14407
dobrze umeblowany, osobne wejście zaraz lub od 15-go do wynajęcia. Powołowska, Gdańska 41.

Pokój
umebl. wynajme 20 zł. Adr. filija Dz. B. 8436

Pokój
skromny dla panny wynajme. Adr. filija Dz. B. 8426

LETNISKA

Jastarnia 8374
pensjonat „Janina“ nowo otworzony, ślicznie umeblowany, kuchnia bardzo dobra, poleca pokoje. Ceny przystępne. Informację udziela Janina Berendtowa, Restauracja Dworcowa, Bydgoszcz.

„Zofjówka“
pensjonat w Wiśle na Śląsku Cieszyńskim, prowadzony starannie, poleca pokoje z utrzymaniem, po cenach umiarkowanych. 14803

Koronowo 8346
Zdrowe słoneczne pokoje dla letników z utrzymaniem lub bez poleca Kawiarnia „Niespodzianka“.

Letnisko 8421
dla pań w lipcu okolica Bydgoszcz. Warunki: las, wygoda z dobrem utrzymaniem. Oferty do filii Dzien. Bydg. pod „8421“.

RÓŻNE

Małopolska kuchnia
poleca bardzo smaczne domowe obiady 3 dań zł. 1.50 wraz obsługą, kolacja 2 dań zł. 1.50. Dobrze pielęgnowane piwa, zimny bufet, krakowski wędliny. Restauracja „Rio“ Długa 58. 14838

Zwładamiam
wszystkich, którzy pragną zjeść prawdziwy domowy obiad 1,30, znajdują takowy Kawiarnia „Złoty Róg“, Dworcowa 31, urzędnik. 8420

Bydgoszczanka
Hermana Frankego 3 poleca obiady i kolacje z 3 dań 1,40. Specjalność zsiadłe mleko, nogi wieprzowe i flaki. 14831

Nowoczesne
kursy samochodowe zawodowe i amatorskie. Ceny konkurencyjne. Bydgoszcz, Pomorska 48, telefon 2074. 14508

Walizę
zabraną dnia 1 b. m. z pociągu toruńskiego zwrócić za wynagrodzeniem Bank Gospodarstwa Krajowego, Bydgoszcz, Mikłaszewicz. 8332

Gdzie
mogłby osiąść zdolny fotograf Polak? Informację wynagrodze. Oferty do filii Dzien. Bydg. pod „Artos“. 8337

Ostrzegam 8415
przed kupnem mebli i bielizny od Kaspra Jonienca, Marszałka Focha 39, takowe są moją własnością. Franciszka Jonienca.

Ostrzeżenie.
Za długi żony mej Bronisławy Nowickiej, Czarnieckiego 6, nie odpowiadam Alojzy Nowicki. 8409

W ślad
za ogłoszeniem z dnia 1. 6. podaje, że osoby, które są przez mój występki i podanie się za kawalera porzywdzeni, bardzo przepraszam. Pomijam innymi rodzinie L. oraz córki M. S., gdyż winę pod każdym względem ponoszę ja. N.

Odwolanie. 14792
Obelga rzuconą 17. 4. na byłego Sołtysa Fr. Gmysa z Buszkowa, niniejszem odwołuję i przepraszam. Franciszek Dacka, rolnik. Za zgodność: Sędzia Polubowny: Ign. Olejnik.

Rowerzysta 14822
który podniósł portfel koło szkoły hand. stacji benzynowej, został poznany. Gdy takowy nie odda sprawę skieruję do policji.

Legitymacje
kolejową nr. 8112309 i bilet żywnościowy, zgubione na ulicy Dworcowej u nieważnią. St. Mięczyńska, Zielonoczyn, poczta Strzelno. 14828

Bardzo
przystojny, inteligentny chłopiec, lat 29, zapozna piękna, zgrabną, niezależną osobkę. Oferty do filii Dzien. Bydg. pod „Dyrektor“. 8429

MATRYMONIALNE

Wiele
bogatej pań pragnie bezzwłocznie wyjść zamąż za inteligentnych panów nawet bez stanowiska i majątku. Jeżeli chcesz ożenić się szybko i dobrze napisz zaraz do najstarszego i największego w Polsce biura pośrednictwa małżeństw „Przyszłość“ w Warszawie, ul. Wspólna 58, m. 1. 14670

Przystojna
gospodyni kucharza lat

Dnia 2 czerwca br. o godz. 10-tej zmarł po krótkich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św. mój kochany mąż, nasz drogi i troskliwy ojciec, teść, dziadek i pradziadek
ś. p.

Feliks Janowicz

przeżywszy lat 74, o czym donosi w ciężkim smutku pograżona
Rodzina.
Bydgoszcz, Berlin.

Pogrzeb odbędzie się dziś w czwartek, dnia 5 czerwca br. o godz. 5.30 popoł. z domu żałoby przy ul. Sirzeleckiej nr. 6 na cmentarzu przy ul. Koszaka.

Msza święta za spokój duszy w piątek dnia 6 czerwca br. w kościele parafialnym na Szwedzkiej. (14821)

Przetarg przymusowy. Nieruchomości położone w Aplinkach względnie w Opaleniu powiat Gniew i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisane w księdze gruntowej Aplinki karta 42,80,91 i Opaleniu karta 19a i 100 na imię Leona Murawskiego, rolnika z Chojnic, ul. Augustyńska 1 zostaną dnia 23 lipca 1930 r., o godz. 9,30 przed południem wystawione na przetarg w tutejszym Sądzie pokój nr. 3. Nieruchomości mają art. matrykuły 124,91 121 i 131, a oznaczenie katastralne reszta z 1.1 obwodu gminnego Opalenie, powierzchni 4,08,30 ha czysty dochód jak podstawa podatku gruntowego 12,17 tal. wzgl. podwórze przy granicy Jażwisk 42 m², mapa 1 parcela 207/8 etc. wzgl. rola, ogród, dom, podwórze 8,35,40 ha parcele 251/8 etc. 209/5 etc. 210/7 etc. czysty dochód 21,73 tal. wzgl. rola przy drodze do Jelenia 2,60,43 ha mapa 1 parcela 547/1 czysty dochód 10,13 tal. wzgl. rola 1,62,70 ha mapa 1 parcele 2,5,6 czysty dochód 4,46 tal. Wzmiankę o przetargu zapisano w księgach gruntowych dnia 6 marca 1930. Niniejszem wzywa się wszystkich, których prawa w chwili zapisania wzmianki o przetargu nie były w księdze gruntowej uwidocznione, aby się z nimi zgłosili najpóźniej w dniu przetargu, przed wezwaniem do wnoszenia ofert i prawa te uprawdopodobnili, gdyby wierzyli im przeczyli. W razie niezastosowania się do powyższego wezwania, prawa te przy oznaczeniu najniższej oferty nie zostaną wcale uwzględnione, a przy rozdziale ceny kupna dopiero po rozszczeniu wierzycieli i innych prawach. Zaleca się dwa tygodnie przed terminem podać na piśmie albo do protokołu sekretarza sądowego dokładne obliczenie swych roszczeń w kapitale, odsetkach, kosztach wypowiedzenia i kosztach sądowego dochodzenia swych praw, oraz oznaczyć pierwszeństwo, którego się żąda. Tych, którym służy prawo sprzeciwienia się przetargowi, wzywa się, aby przed udzieleniem przybitcia targu postarali się o umorzenie lub zawieszenie postępowania, gdyż inaczej prawo ich odnosić się będzie zamiast do nieruchomości, tylko do uzyskanej ceny kupna. (14800)
Gniew, dnia 5 maja 1930 r. Sąd Powiatowy.

Uchwała. Na zasadzie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o zapobieganiu upadłości udziela się dłużnikom Adolfowi i Auguste Foersterom współwłaścicielom firmy „A. Foerster i Ska” w Lisewie pod Golubiem odroczenia wypłat na czas do 1 sierpnia 1930 r. a w związku z tem mianuje się Józefa Balcerowicza sołtysa z Lisowa nadzorcą sądowym. Koszta postępowania ponoszą dłużnicy. (14853)
Golub, dnia 31 maja 1930 r. Sąd Powiatowy.

Przetarg przymusowy.
W piątek, dnia 6. czerwca 1930 r. o godzinie 10-tej przedpoł. sprzedam przy ul. Pomorskiej 46, w drodze publicznego przetargu za gotówkę największą dającemu:

bufet, kredens.

Kowalski, komornik sądowy w Bydgoszczy. (14860)

Przetarg przymusowy.

W piątek, dnia 6 czerwca 1930 r. o godzinie 4-tej po południu sprzedam w Solec Kujawskim przy ul. Młyńskiej 14, w drodze publicznego przetargu największą dającemu za natychmiastową zapłatą:

siewnik, wirówkę.

Kowalski, komornik sądowy w Bydgoszczy. (14867)

Licytacja dobrowolna.

W piątek, dnia 6 czerwca o godz. 11 przed południem, sprzedam przy ul. Zduny 9:

samochód 5 osobowy

Citroen

w dobrym stanie, największą dającemu za natychmiastową zapłatą. (14769)

Podlewski, komornik sądowy.

Przetarg przymusowy.

W piątek, dnia 6 czerwca 1930 r. sprzedam w Przyłubiu per Solec Kujawski w drodze publicznego przetargu za gotówkę największą dającemu o godzinie 5-tej po południu u p. Żółtowskiego:

fuzje, biurko, 2 szafy do akt z żaluzjami.

O godzinie 5,30 po połud. u p. Wojciecha Gertycha: sztukę bydła młodocianego.

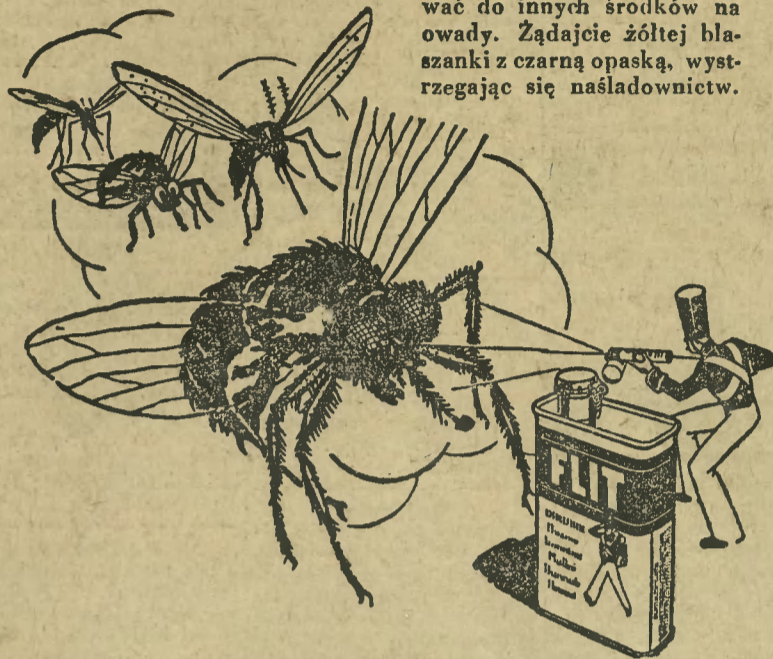
14868) Kowalski, kom. sądowy w Bydgoszczy.

Prima koks pogazowy

nadający się do ogrzewania centralnego jak i opalania pieców kafłowych odstąpi detalicznie i wagonowo po cenach bardzo korzystnych 14525

Gazownia Miejska Chełmno-Pom.

Zwiastuny śmierci!

FLIT

Niszczy szybciej

Owady gnieźdzą i rozmnażają się w brudnych, niechlujnych miejscach i zanieczyszczają wszystko z czym się zetkną, szczególnie pożywnie. Celem ochrony należy je wyniszczyć, rozpylając Flit.

Flit niszczy doszczętnie muchy, komary, pszczoły, mrowki, karaluchy, pluskwy oraz ich zarodki. Zabójczy dla owadów, jest zupełnie nieszkodliwy dla ludzi. Nie plami.

Flit nie należy porównywać do innych środków na owady. Żądajcie żółtej blaszanki z czarną opaską, wystzegając się naśladownictw.

Największy i najtańszy wybór

pończoch, skarpetek, oraz wielki wybór bielizny damskiej, męskiej i dziecięcej

poleca:

„Korzystny Zakup”
Bydgoszcz, Stary Rynek 22.
(14823)

Bruno Szarlowski Meble zwykłe i wyszycelane dawnej Domnik po cenach fabrycznych. (14040)
Wełniany Rynek nr. 7 Fachowa i rzetelna obsługa.

Przyjmę

zastępstwo adwokata i notariusza na czas letni em. sędzia. (14780)

Wiadomość: Zw. Właśc. nieruchomości, ulica Długa 49.

W Powiatowej Kasie Komunalnej w Kościanie

wakuje posada

młodszego ksiązkowego

z poborami XI. stopnia płacy pragmatyki dla urzędników państwowych plus 15%, dodatku komunalnego na warunkach urzędnika kontraktowego.

Wymagana dokładna znajomość rachunkowości komunalnej. Do zgłoszeń, które winny wpłynąć do dnia 10 czerwca br. należy dołączyć życiorys oraz odpisy świadectw z dotychczasowej praktyki.

Posada jest zaraz do objęcia. (14811)

Wnioski nie uwzględnione zostaną bez odpowiedzi.

Przewodniczący Wydz. Powiatowego Starosta Krajowy (—) Narajewski.

Mleczarz - serowar

starszy kaw. nadzwyczaj wzorowy, uczciwy i zaufania godny, szczerze polecony, znaj. się na wszelk. masz. i wyrob. mleczarskich, także mleka dla dzieci które się równa mleku matki, mleka odżywczo i chorych — Joghurt i Kefir, specjalista serów harscerskich i wiele innych gat. szuka posady. Miejsce i dzielnicę obojętna ewentl. też wieś lub folwark gdzie chętnie pomaga w gospod., hodowli, gorzelni, browiarze i zestawia soki, wody miner. i wina owocowe od gronowych nie odróżniające. Jest poważny, energiczny i mało wymagający, ewentl. obejmie posadę w zastępstwie lub też urządzi i poucza tego fachu. Łask. oferty upr. pod „Uczciwy 75” do Dzien. Bydgoskiego. (14797)

Poszukuje się

młodszą biuralistkę

z ukończoną szkołą handlową, piszącą biegle na maszynie i pewną w rachunkowości. Znajomość języka polskiego i niemieckiego pożądana. Zgłoszenia z odpisami świadectw proszę kierować pod „Szkoła Handlowa” do Dziennika Bydgoskiego. (14859)

2 młynarzy

samodzielnych, dobrze o-beznanych z motorem ssąco gazowym (Deutz Saug-gasmotor) poszukuje (14645)

Młyn Parowy
T. Zentkowski
Krusza Duchowna
p. Mątwy.

Używane

pianina

poleca z gwarancją
B. Sommerfeld
14080 Bydgoszcz
ul. Śniadeckich 56.

Kafle

majolikowe, szamotowe, białe, kolorowe w różnych gatunkach. 13895

Przenośne piece kafłowe i wszelkie przybory do pieców.

Wykonywane prace zdrużskich

M. Stęszewski
ul. Poznańska 23
Tel. 234.

Kupię 10 używanych warsztatów stolarskich

z narzędziami. (14836)

Antoni Jaworski budowlany Bydgoszcz, ul. Promenada 8-9.

Pierwszorządne Aparaty fotograficzne Qibrzmyl wybór!

Foto-Greger
Poznań, ul. 27 Grudnia 20
Proszę żądać ilustr. cenniki.

Reperuje spuszczone oczka u pończoch, Henryka Dietza 4. 22542

Państwowe Nadleśnictwo Stronno sprzedaje w drodze licytacji dnia 12 czerwca 1930 r. o godz. 10-tej porządku w lokalu p. A. Kopeckiego w Koronowie: około 100 m³ drewna użytkowego III. i IV. kl. około 200 mp. szczap i wałków opaliowych oraz 300 mp. drobnicy, ze wszystkich leśnictw
Warunki sprzedaży ogłosz. się przed licytacją. (14812)
Mądziejczy Państwowy.

Okazja!

Mam do sprzedaży

2000 sosnowych i 700 dębowych podkładów kolej. wybrakowanych przez PKP. zupełnie zdrowych.

Zwracać się: Solec Kujawski Hotel Lange, E. Gincburg. (8385)

Virisan dla mężczyzn

Znakomity środek wzmacniający przy przedwczesnym osłabieniu, nieprzebytej w swem działaniu. Czerstwość i siła wraca natychmiast. 60 porcyj zł. 1250. Prospekt w załączeniu. Dr. Malowan i Ska. Gdańsk — Oddz. 62. (12855)

Pierwszorządny **KOKS POGAZOWY** po cenach bardzo korzystnych sprzedaje detalicznie i wagonowo (14845)
GAZOWNIA MIEJSKA W KOYNI.

Elektrownia i Gazownia Miejska w Toruniu ma do oddania

ca. 90.000 kg. używ. szyn tramwajowych

Oferty zamknięte i zalokowane uprasza się złożyć do dnia 15 czerwca 1930 r. w Biurze przy ulicy Kopernika 45. (14855)

Prosięta

mniej więcej 8 tygodniowe w większych ilościach kupuje 14848

Dwór Szwajcarski Jackowskiego 27, tel. 254

Ogłoszenie.

Wydzierżawienie polowania gminy Piątowo odbędzie się dnia 10 czerwca 1930 o godz. 8 po poł. w lokalu p. Breitkreutz w Łęgowie na 6 lat. Warunki polowania będą ogłoszone przy dzierżawie. 8402

Przew. Spół. Łowieckiej Wróblewski, sołtys.

Nowo otwarta restauracja

przy ulicy Jezuickiej 5 poleca (13233)

dobrze pielęgnowane napoje wydaje smaczne obiady z 3 dań z piwem lub herbatą po 1,50, kolacje po 1 i 1,20 zł.

TAPETY

Pomorska 8. 577

Tanie mięso

od dziś sprzedajemy w następujących składach po cenach niższych 14551

Sadło	1,50 za funt
Głowy	0,40 "
Stóпки	0,25 "
Kości	0,20 "
Kości z mięsem	0,50 "
Nerki	1,10 "

oraz inne gatunki mięsa wieprzowego. po cenach niskich.

Zbożowy Rynek 11. Długa 56. Poznańska 12. Dworcowa 86.

Export Bacon Factory Nakło.

Kosznika Mydła Toaletowe przefiltrowane

Ceny ogłoszeń: 25 gr. za wiersz milimetry na stronie 7-lamowej szerokości 38 mm. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 60 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 1,00 zł., na następnych stronach 75 gr. za milim. i lam., szer. 67 mm. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 25 gr., każde dalsze 15 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20% zniżki. Większe ogłoszenia, zamieszczone wśród drobnych 100% drożej jak w zwykłym dziale ogłoszeniowym. Przy powtórzeniu ogłoszeń o tym samym tekście udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie rabaty odpadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20% drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Ludowy, Bank M. Stadthagen. — Konto czekowe: P. K. O. 203/713 Poznań.

Wydawca, nakładem i cionkami: Drukarnia Bydgoska Sp. Akc. w Bydgoszczy. — Za redakcję odpowiedzialny: Stanisław Nowakowski w Bydgoszczy.